

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทัศนคติต่อการประหัตประหาร และการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อสัมพันธภาพของการใช้ชีวิตคู่ของรักร่วมเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวคำถามระดับลึก (In-Depth Interview Guide) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูล โดยใช้แบบบันทึกเสียงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เป็นรักร่วมเพศหญิง จำนวน 15 คน แบ่งตามอายุ 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 อายุ 20-29 ปี จำนวน 5 คน ช่วงที่ 2 อายุ 30-39 ปี จำนวน 5 คน และช่วงที่ 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน เท่า ๆ กัน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษาวิจัยที่เป็นข้อมูลสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไป

- อายุ
- อายุห่างระหว่างคู่
- ประสบการณ์ก่อนการใช้ชีวิตคู่
- ระดับการศึกษา
- ฐานะทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 สัมพันธภาพการใช้ชีวิตคู่

- ความเห็นห้อง
- ความพึงพอใจ
- ความกลมเกลียว
- การแสดงความรัก

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม

- ครอบครัว
- ญาติพี่น้อง
- เพื่อน
- ผู้บังคับบัญชา
- สาธารณชน

ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการประทับตรา

- ครอบครัว
- ญาติพี่น้อง
- เพื่อน
- ผู้บังคับบัญชา
- สาธารณชน

ส่วนที่ 5 การรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

4.1 ลักษณะทั่วไป

4.1.1 อายุ

จากการศึกษาวิจัยคู่รักร่วมเพศหญิงทั้งหมด 15 คู่ โดยแบ่งเป็นกลุ่มอายุช่วงที่ 1 อายุระหว่าง 20-29 ปี พบว่า มีอายุดังนี้ คลีกอายุ 22 ปี พิวส์อายุ 26 ปี แพรวอายุ 27 ปี ไต้อายุ 27 ปี แก้วอายุ 27 ปี กลุ่มอายุช่วงที่ 2 อายุระหว่าง 30-39 ปี พบว่า มีอายุดังนี้ แอ้มอายุ 30 ปี พรอายุ 32 ปี พุดิอายุ 32 ปี มนอายุ 33 ปี จันอายุ 34 ปี กลุ่มอายุช่วงที่ 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป พบว่า มีอายุดังนี้ จิมอายุ 40 ปี ปูนอายุ 40 ปี เอ้ออายุ 41 ปี คิมอายุ 49 ปี ไก่ออายุ 49 ปี

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงในแต่ละกลุ่มอายุมีลักษณะสัมพันธภาพที่ต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มที่ 1 จะมีลักษณะสัมพันธภาพที่ไม่ค่อยจะราบรื่นเท่าที่ควร จะมีปัญหาหากันบ้างแต่ก็จะประคับประคองกันให้คงสัมพันธภาพที่ดีต่อไป และมีคู่ที่มีปัญหา ไม่มีสัมพันธภาพเลย 1 คู่ ส่วนกลุ่มที่ 2 มีลักษณะสัมพันธภาพราบรื่นดี จะเป็นไปในลักษณะที่กำลังสร้างฐานะ และความมั่นคงให้กับครอบครัว สำหรับกลุ่มที่ 3 พบว่า มีลักษณะสัมพันธภาพที่ดี ราบรื่น และมีความพร้อมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความมั่นคงในด้านความรักและใช้ชีวิตคู่ด้วยกันมานาน และมีแนวโน้มอยู่ด้วยกันตลอดไป

4.1.2 อายุห่างระหว่างคู่

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างรักร่วมเพศหญิงจำนวนทั้งหมด 15 คู่ โดยแบ่งเป็นช่วงกลุ่มอายุ พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงมีอายุห่างระหว่างคู่ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1
อายุห่างระหว่างคู่จําแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ชื่อผู้ให้สัมภาน์	อายุ	ชื่อคู่รัก	อายุ	อายุผู้ให้สัมภาน์เปรียบเทียบกับคู่รัก
กลุ่ม 1 อายุ 20-29 ปี	คลีก	23	เฟย์	22	มากกว่า 1 ปี
	พีวส์	26	ปุ่น	24	มากกว่า 2 ปี
	แพรว	27	เก้	29	น้อยกว่า 2 ปี
	ไต้	27	แก้ว	24	มากกว่า 3 ปี
	แก้ว	27	จอย	23	มากกว่า 4 ปี
กลุ่ม 2 อายุ 30-39 ปี	แอม	31	ปุ่น	31	เท่ากัน
	พร	32	ชวด	34	น้อยกว่า 2 ปี
	พุดิ	32	ดา	36	น้อยกว่า 4 ปี
	มน	33	ไมเอียนาม	33	เท่ากัน
	จัน	34	แจ๊ส	32	มากกว่า 2 ปี
กลุ่ม 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป	จิม	40	แมว	42	น้อยกว่า 2 ปี
	ปุ่น	40	เจอร์รี่	39	มากกว่า 1 ปี
	เอ้	41	สา	31	มากกว่า 10 ปี
	ตุ้ม	49	ตุ๊ก	46	มากกว่า 3 ปี
	ไก่อ	49	เชียว	42	มากกว่า 7 ปี

จากการศึกษา พบว่า อายุห่างระหว่างคู่รักร่วมเพศหญิงเฉลี่ยมีอายุห่างระหว่างกันประมาณ 2-3 ปี ในการศึกษานี้ คู่รักร่วมเพศหญิงมีอายุห่างกันมากที่สุด 10 ปี มีลักษณะสัมพันธภาพที่ดี ราบรื่น และมีความพร้อมในฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ยังไม่มีการวางแผนสำหรับอนาคต และคู่รักร่วมเพศหญิงมีอายุห่างกันรองลงมา คือ 7 ปี มีลักษณะสัมพันธภาพที่ดี ราบรื่น และมีความพร้อมทั้งฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนหน้าที่การงานที่มั่นคงและมีการวางแผนสำหรับอนาคตไว้เป็นอย่างดี สำหรับคู่รักร่วมเพศหญิงที่มีอายุไม่ห่างกันเลย คือ มีอายุเท่ากันทั้งหมด 2 คู่ และทั้งสองคู่ มีลักษณะสัมพันธภาพที่ดีมาก มีความพร้อมในหน้าที่การงาน และมีความคิดมุ่งอนาคตและสร้างอนาคตสำหรับครอบครัว

4.1.3 ประสบการณ์ ก่อนการใช้ชีวิตคู่

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศทุกคู่ต่างก็มีประสบการณ์การใช้ชีวิตคู่ที่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2
ประสบการณ์ก่อนการใช้ชีวิตคู่

กลุ่มอายุ	ชื่อ	จำนวนคู่นอนนับ คู่ปัจจุบัน	เพศ	จำนวน บุตร	ระยะเวลากับคู่อุปัจจุบัน (ปี:เดือน)
กลุ่ม 1 อายุ 20-29 ปี	คลิ๊ก	-	หญิง	-	9 เดือน
	พีวส์	1	หญิง	-	3 ปี
	แพรว	2	หญิง	-	2 ปี 8 เดือน
	ไต้	1	หญิง	-	2 ปี
	แก้ว	1	หญิง	-	3 ปี
กลุ่ม 2 อายุ 30-39 ปี	อ้อม	2	หญิง	-	2 ปี 7 เดือน
	พร	-	หญิง	-	9 ปี
	พุดิ	5	หญิง	-	2 ปี
	มน	2	หญิง	-	1 ปี
	จัน	3	หญิง	-	4 ปี
กลุ่ม 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป	จิม	2	ชาย:1/หญิง:1	2	3 ปี
	ปุ่น	-	หญิง	-	20 ปี
	เอ้	4	หญิง	-	2 ปี
	ตุ้ม	4	หญิง	-	19 ปี
	ไก่อ	1	หญิง	-	1 ปี 6 เดือน

"ไม่เคยใช้ชีวิตคู่กับใคร เคยแค่คบหาลักษณะเจอกันทุกวัน เป็นระยะเวลา 4 ปี แต่สุดท้ายเลิกคบกัน เพราะเธอบอกว่าไม่ได้เป็นรักร่วมเพศหญิง เธอจึงไปมีคนอื่น ส่วนเพื่อนั้นเธอไม่ค่อยเล่าอะไรให้ฟังเรื่องประสบการณ์ การมีคนรัก ทราบเพียงแค่ว่าคบกันเฉย ๆ ไม่ถึงขนาดว่ามาใช้ชีวิตด้วยกัน แบบที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ค่ะ มาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันประมาณ 9 เดือน โดยการที่พี่เข้ามาอยู่กับครอบครัวคลิ๊กแล้วก็อยู่ด้วยกันทุกวัน" (คลิ๊ก)

“เคยใช้ชีวิตคู่มา 1 คน อยู่ด้วยกันมา 5 ปี ที่เลิกกันเพราะเธอไม่ได้เป็นรักร่วมเพศหญิง แต่ก็ยังคงกันในฐานะเพื่อน ส่วนปุ่นยังไม่มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตคู่ กับพีวส์ เป็นคนแรก และอยู่ด้วยกันมา 3 ปี แล้ว” (พีวส์)

“มีคนที่ใช้ชีวิตคู่ด้วยกัน 2 คน คนแรก 5 ปี เลิกกันเพราะต่างคนต่างไปใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เลิกกันไปโดยปริยายเธอก็ไปมีแฟนเป็นผู้ชาย คนที่สองอยู่ด้วยกัน 3 ปี ความห่างไกลทำให้ต้องเลิกกันเพราะเราไปเรียนต่อต่างประเทศกลับมาเธอก็มีคนอื่นไปแล้ว เราก็เริ่มคบกับที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมา 2 ปี 8 เดือน โดยเราสองคนไปเช่าบ้านอยู่ด้วยกันเจอกันทุกวันกะ” (แพรว)

“เคยคบหลายคน แต่ที่ไปใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันจริงจิงนั้น มีการใช้ชีวิตคู่มาก่อน 1 คน ระยะเวลาแต่ละประมาณ 6 เดือน ต่อมาก็เลิกกัน และเลือกตัดสินใจใช้ชีวิตคู่กับแก้ว โดยที่แก้วมาอยู่กับครอบครัวได้ 4 วัน แล้วได้ก็ไปอยู่ที่คอนโดกับแก้ว 3 วัน แต่หากว่าไม่สามารถไปที่คอนโดได้ ก็ไม่ไปกะแต่ละจะโทรหากันตลอดอยู่ด้วยกันมารวม 2 ปี แล้วกะ” (ไต้)

“เคยมีคนรักมา 5 คน แต่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันแบบคู่รัก 1 คน ประมาณ 1 ปี สำหรับจอยเป็นคนี่ 2 และใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมา 3 ปี จะอยู่ด้วยกันที่บ้านแก้ว สุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ส่วนวันอื่น เราก็จะไปอยู่คอนโดด้วยกัน” (แก้ว)

“มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิตคู่มา 2 คน คนแรกคบกันมา 6 ปี เจอกันทุกวันเลิกคบกันเพราะความห่างไกล คนที่สองตอนนั้นทำงานแล้ว คบกันมา 8 ปี เลิกกันเพราะเธอไม่ได้เป็นหญิงรักหญิง แอ้มขาดหวังกับเธอมากเกินไป สังคมทุกด้านบีบคั้น ที่สำคัญ คือ เธอเข้ากับเพื่อน และครอบครัวแอ้มไม่ได้ เธอไม่พยายามเข้าใจแอ้ม เธอแคร์กับสิ่งเหล่านั้นมากจนถึงวันที่ต้องเจอกับจุดจบ จนกระทั่งมาเจอกับปุ่น และคบกันมาเป็นเพื่อนมาก่อน และตัดสินใจคบกันมาเป็นระยะเวลา 2 ปี 7 เดือน ปัจจุบันแอ้มเข้าไปอยู่กับครอบครัวของปุ่น ก็อยู่ด้วยกัน 6 วัน มี 1 วันที่แอ้มกลับมาหาคุณแม่ แต่ก็พาปุ่น มาด้วยทุกครั้ง ที่สามารถมาได้” (แอ้ม)

“พรเคยมีแฟนเป็นผู้ชายมาก่อน คบมาระยะเวลานานพอสมควรเกือบประมาณ 3 ปี แต่เพราะผู้ชายที่คบก่อนข้างเป็นคนที่เจ้าชู้ จนกระทั่งมีปัญหากัน คิดว่าตัวเองอกหัก ผิดหวังกับความรักรั ที่เลิกคบหาผู้ชายคนนั้น แล้วกระทั่งมาคบกับพีชวด แรก ๆ ก็ารู้สึกว่าใช่หรือ? เราเป็นรักร่วมเพศหรือ? แน่ใจหรือ? อะไรประมาณนี้ แต่ก็หาคำตอบที่แน่นอนไม่ได้ จนกระทั่งปัจจุบัน มาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันในฐานะคู่รักคู่ชีวิต จึงเป็นคำตอบให้กับตัวเอง ว่าเราเป็นรักร่วมเพศหญิงแน่นอน ซึ่งพร คิดว่าความรักของพร ก็ไม่ได้แตกต่างกับความรักของคนอื่น ๆ และก็คิดว่าทุกคู่ก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จในเรื่องความรัก ไม่ว่าจะคุณจะเป็นรักต่างเพศ หรือรักร่วมเพศเพื่อน ๆ ที่แต่งงานมีสามี มีลูก เขาก็มีปัญหาครอบครัว ทะเลาะเบาะแว้ง ความรักมีวันจืดจาง เล่าให้

ฟังว่า สามี่ ไม่ใส่ใจครอบครัว และลูก เหมือนแรก ๆ จนกระทั่งทุกอย่างตอนนี้ ภาระต่าง ๆ ก็ต้องรับผิดชอบเอง ไม่เคยใช้ชีวิตคู่มาก่อน แต่เคยคบกับผู้ชายที่เลิกคบกันไป เพราะเขามีผู้หญิงใหม่ ทำให้เราเสียใจ แต่เดิมาก็ชอบพี่ชวดอยู่แล้ว ใช้ชีวิตด้วยกันมาตั้งแต่ปี 2538 จนกระทั่งปัจจุบัน เข้าสู่ปีที่ 9 แล้ว ตอนนี้ก็ออกมาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันอิสระอยู่ด้วยกันประมาณ 4 วันต่อสัปดาห์ เพราะพี่ชวดต้องออกทำงานต่างจังหวัด”(พร)

“มีแฟนเยอะมาก แต่ที่ไปใช้ชีวิตด้วยกันมี 5 คน คนแรกอยู่กัน 3 ปี คนที่ 2 ปีครึ่ง คนที่ 3 ก็ปีครึ่ง ส่วนคนที่ 4 อยู่นานหน่อย 4 ปี คนนี้ พี่รักมากที่ต้องเลิกกับเธอเพราะพี่ทำตัวแย่มาก มีคนที่ห้าเธอก็เลยไปคบกับผู้ชาย คนที่ 5 อยู่ด้วยกันปีครึ่ง ทางบ้านเธอไม่ยอมรับ ชัดขวาง กีดกันไม่ให้เราคบกัน สำหรับพี่ดาเป็นคนที่ 6 อยู่ด้วยกันอย่างเข้าปีที่ 2 แล้ว อยู่ด้วยกันเป็นอิสระสองคนเจอกันทุกวัน”(พุด)

“เคยใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมาก่อน 2 คน คนแรกอยู่ด้วยกัน 7 ปี ส่วนคนที่ 2 ประมาณปีกว่า ๆ ส่วนคนปัจจุบันปีหนึ่งพอดี มาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันแบบอิสระเช่าบ้านเป็นหลักอยู่ร่วมกับเพื่อน ๆ อีกหลาย ๆ คน อยู่ด้วยกันทุกวันเจอกันทุกวันกับคนปัจจุบัน อยู่ด้วยกันมาประมาณ 1ปี”(มน)

“คนแรกที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมา 1 ปี ทางบ้านเธอรู้อาสังห้ามและให้เลิกคบกัน จนกระทั่งมาทำงานเป็นพยาบาลก็เจอกับคนที่สอง อยู่ด้วยกันมา 3 ปี แต่สุดท้ายเธอก็เลือกคบผู้ชายและบอกว่าไม่ได้เป็นหญิงรักหญิง ส่วนอีกคนเป็นรุ่นน้องที่ทำงานแนะนำให้รู้จัก และอยู่ด้วยกันมา อีก 3 ปี จนกระทั่งเจอเจ๊ส และคบกันมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นระยะเวลา 4 ปี พี่จัน ไปใช้ชีวิตกับครอบครัวของพี่เจ๊สค่ะ”(จัน)

“เคยใช้ชีวิตคู่มาก่อน 4 คน คนแรกที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันมาทางครอบครัวที่คุ้ม ไม่ยอมรับเขาสังห้ามให้เลิกคบกัน และจัดหาให้พี่มีคู่หมั้นคู่หมายเป็นพี่ชาย แต่พี่ไม่ยอมยังงี้ก็ไม่แต่ง จนปัจจุบันพี่ชายเขาก็ไม่แต่งงานนะคะ คนที่ 2 กับคนที่ 3 ก็ประมาณคนละปีกว่า ๆ เธอเจ้าชู้มาก พี่รับไม่ไหวกับพี่ดักจริง ๆ แล้วเป็นเพื่อนกันมาก่อน จนกระทั่งพอพี่ไม่มีใคร ก็ใช้เวลาคบหาดูใจกันประมาณ 6 เดือน และอยู่ด้วยกันมาจนถึงทุกวันนี้ ประมาณ 19 ปี เราสองคนมาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันสองคน และอยู่ด้วยกันทุกวันค่ะ”(ลูน)

“เคยแต่งงานมาแล้วและมีบุตร ด้วยกัน 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน ที่ตัดสินใจเลิกเพราะปัญหาครอบครัวพี่จิมเข้ากับครอบครัวของสามี่ไม่ได้ และ ที่สำคัญตัวสามี่ที่เองชอบทำร้ายร่างกายและดุด่า มีผู้หญิง เงินทองไม่พอใช้ ปัญหาจิตใจ ที่เลยตัดสินใจเลิกกันมา 7 ปี แล้วพี่ก็มีแฟนเป็นผู้หญิงอีก 1 คน อยู่ด้วยกันประมาณ 1 ปี ก็มาเจอปัญหาว่าไม่เข้าใจกัน และความเจ้าชู้ของเธอด้วย จนพี่จิมมาเจอพี่แมวและพี่ก็ไปอยู่กับครอบครัวของพี่แมวอยู่ด้วยกันมา 3 ปี แล้ว ค่ะ”(จิม)

“เคยมีแฟนมาก่อน 1 คน แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน คือ สมัยเด็ก ๆ แต่พอตอนสมัยมัธยมก็คบกับที่เจอที่เป็นแฟน ก่อนหน้านั้นก็คบกันเป็นเพื่อน และเป็นผู้หญิงคนแรกที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันและคิดว่าเป็นผู้หญิงคนสุดท้ายด้วย สำหรับที่เจอที่ปุ่นเป็นรักครั้งแรก และคนเดียวในชีวิต ทุกวันนี้อยู่ด้วยกันมา 20 ปีแล้วค่ะ มาอยู่กับครอบครัวของที่ปุ่นซึ่งต้องดูแลธุรกิจของครอบครัวด้วย” (ปุ่น)

“มีหลายคนมากนะ คนแรกตอนอายุประมาณ 20 กว่า ๆ ก็อยู่กันประมาณ 4 ปี เลิกกันเพราะที่เป็นคนที่นอกใจ รักสนุก ไม่มีความรับผิดชอบ ยังหาเงินเลี้ยงเธอไม่ได้ ต่อมาเริ่มทำงาน มีอีกคน คนนี้คบนานมาก 9 ปี ซึ่งในระหว่างที่ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันเจอปัญหาตลอด สภาพครอบครัวของเธอเขาไม่ยอมรับ ต้องหลบซ่อน พอครอบครัวพูดบ่นกันมาก ๆ เธอก็ตัดสินใจแต่งงานมีครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ มีสามีที่ถูกต้อง ต่อมาก็มีมาเรื่อย ๆ อีก 2-3 คน แบบไม่จริงจังอะไร จนกระทั่งมาเจอสา คบกันจริง แค่ 1 เดือนเองนะ ตัดสินใจเลยว่าคนนี้ล่ะ คือ คนสุดท้าย ปัจจุบันก็อยู่ด้วยกันแบบอิสระ 2 คน เจอกันทุกวันเป็นระยะเวลาเกือบ 2 ปีแล้ว (เอ๋)

“ตอนอายุประมาณ 20 ปี ที่คิดเวลานั้น คือ การเรียนรู้เรื่องความรัก และเป็นช่วงที่ทำความรู้จักตัวเอง รู้จักความต้องการของตัวเองและเรียนรู้ทัศนคติของคนที่เรากำลังคบ เมื่อรู้ว่าเธอไม่ใช่หญิงรักหญิง คบกันก็มีปัญหา เพื่อนของเธอก็ไม่ค่อยจะยอมรับ มันไม่มีความชัดเจน ตอนแรกก็ที่ไม่รู้ว่าทำไมเธอต้องแสดงอาการแบบนั้น เมื่อทราบความจริงว่าเธอรักเพื่อนมากกว่า สุดท้ายเลิกกัน แต่ก็สามารถคบเธอ และเพื่อนของเธอ ในฐานะเพื่อนที่ดี สำหรับที่โก๋ ใช้ชีวิตคู่มาก่อนจริง ๆ เลยมีแค่คนเดียว ที่ตัดสินใจเลิกกันก็เพราะเธอไม่ได้เป็นหญิงรักหญิง คบกันมีแต่ปัญหา เช่น จะมีปัญหาเกี่ยวกับการคบหากับคนรอบ ๆ ข้าง จึงตัดสินใจเลิก และก็เรื่อย ๆ มาแบบไม่จริงจัง จนกระทั่งมาเจอกับที่เขียวปัจจุบันก็ประมาณปีครึ่งแล้ว การใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันก็ แล้วแต่สะดวกไปบ้านพี่บ้าง บ้านที่เขียวบ้างแล้วแต่สะดวก” (โก๋)

สรุป คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีคู่รักหญิงมาก่อน คู่รักหญิงคนปัจจุบัน มีเพียง 1 คนที่มีคู่รักชายและมีบุตรมาก่อน ดังนั้น จากประสบการณ์และวัยที่มากขึ้น คู่รักร่วมเพศหญิงอาจมีการปรับตัวในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ทัศนคติต่อการตีตรา ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพระหว่างคู่

4.1.4 ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าผู้เข้าร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกันโดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดคือระดับปริญญาโท และผู้ที่มีระดับการศึกษาน้อยสุดคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งน่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพของผู้เข้าร่วมเพศหญิง เพราะการศึกษาสามารถส่งผลในทางบวกต่อปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น อาชีพ รายได้ และการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3
ระดับการศึกษา

กลุ่มอายุ	ชื่อ	ระดับการศึกษา	ชื่อคู่รัก	ระดับการศึกษา
กลุ่ม 1 อายุ 20-29 ปี	คลีก	กำลังศึกษาปริญญาตรีปี 4	เพ็ญ	กำลังศึกษาปริญญาตรีปี 4
	พีวส์	ปริญญาตรี	ปุ่น	กำลังศึกษาปริญญาโท
	แพรว	ปริญญาตรี	แก้ว	ปริญญาตรี
	ไต้	ปริญญาตรี	แก้ว	ปริญญาตรี
	แก้ว	ปริญญาตรี	จอย	กำลังศึกษาปริญญาตรีปี 4
กลุ่ม 2 อายุ 30-39 ปี	แอม	ปริญญาตรี	ปุ่น	ปริญญาตรี
	พร	ปริญญาตรี	ขวด	อญปริญญา
	พุด	ปวส.	ตา	ปริญญาตรี
	มน	ปริญญาตรี	ไม่เอ่ยนาม	ปริญญาตรี
	จัน	ปริญญาตรี	แจ๊ส	ปริญญาตรี
กลุ่ม 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป	จิม	มัธยมปลาย	แมว	ปวส.
	ปุ่น	ปริญญาตรี	เจอรี่	ปริญญาตรี
	เอ้	ปริญญาตรี	สา	มัธยมต้น
	คัม	ปริญญาตรี	ตุ๊ก	ปวช.
	ไก่อ	ปริญญาโท	เขี้ยว	ปริญญาโท

4.1.5 ฐานะทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศทุกคู่โดยรวมมีฐานะทางเศรษฐกิจดีมาก โดยพิจารณาจากอาชีพที่มีความมั่นคงและมีรายได้ประจำ คู่รักที่มีรายได้สูงสุด คือ เดือนละ 200,000 บาท และคู่รักที่มีรายได้น้อยสุด คือ เดือนละ 10,000 บาท แต่โดยเฉลี่ยแล้วประมาณเดือนละ 50,000 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

ฐานะทางเศรษฐกิจ

กลุ่มอายุ	ชื่อ	อาชีพ	รายได้(บาท)
กลุ่ม 1 อายุ 20-29 ปี	คลิก	นักศึกษาระดับปริญญาตรี(ยังต้องอาศัยครอบครัว)	10,000.-
	พีวส์	เจ้าของธุรกิจส่วนตัว	20,000.-
	แพรวา	ช่างภาพหนังสือพิมพ์	37,000.-
	ไค้	เลขานุการ	56,000.-
	แก้ว	โปรแกรมเมอร์	15,000.-
กลุ่ม 2 อายุ 30-39 ปี	แอม	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	20,000.-
	พร	เจ้าหน้าที่บริษัทเอกชน	63,000.-
	พุด	เจ้าของธุรกิจส่วนตัว	30,000.-
	มน	Webmaster www.saparn.com	22,000.-
	จัน	พยาบาล, ฟาร์มสุนัขเล็ก ๆ มีร้าน Pet Shop.	60,000.-
กลุ่ม 3 อายุ 40 ปีขึ้นไป	จิม	แม่บ้าน และเจ้าของห้องเช่าเล็ก ๆ	50,000.-
	ปุ่น	เจ้าของกิจการส่วนตัว	50,000.-
	เอ้	พนักงานขายรถยนต์	70,000.-
	คูน	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	40,000.-
	ไต้	เจ้าของกิจการส่วนตัว	2XX,XXX.-

ในการศึกษานี้ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีระดับรายได้สูง มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงมีศักยภาพในการดูแลพึ่งพาตนเองสูง และสามารถเอื้อเฟื้อต่อผู้รักหญิงของตนได้ สถานภาพทางเศรษฐกิจส่งผลต่อสถานภาพทางสังคมและน่าจะมีผล โดยตรงต่อสัมพันธภาพของผู้รักร่วมเพศหญิง

4.2 สัมพันธภาพการใช้ชีวิตคู่

ผลการศึกษา พบว่า สัมพันธภาพการใช้ชีวิตคู่ของผู้รักร่วมเพศหญิง ส่วนใหญ่มีลักษณะสัมพันธภาพที่ดี ผู้รักจะมีความผูกพันรักใคร่ปรองดองกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีความเป็นเพื่อนคู่คิดในเกือบทุกเรื่อง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในชีวิตประจำวันและในยามจำเป็นที่ค้ำคูดูแลซึ่งกันและกัน เช่น หากคนหนึ่งเจ็บไข้ได้ป่วยอีกคนที่สามารถดูแลรับผิดชอบภาระแทนกันได้ การมอบความรักความอบอุ่นและสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้แก่กันและกัน เป็นต้น จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุ พบว่า มีเพียง 1 คน ใน 5 คน เท่านั้นที่มีลักษณะสัมพันธภาพที่ไม่ค่อยดี เช่น ความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันในบางเรื่อง แต่เป็นเพียงจุดเล็ก ๆ ไม่ใช่สาระสำคัญ ทั้งคู่จะมองเป็นเรื่องปกติ ไม่ส่งผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่

สัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ของผู้รักร่วมเพศหญิง มีลักษณะที่ดีมีความรักใคร่เข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน มีความพยายามปรับตัวเข้าหากัน ร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในครอบครัวร่วมกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้การใช้ชีวิตคู่มีความราบรื่นมั่นคงและดำรงอยู่ต่อไป นอกจากนี้สมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ขัดขวางหรือกีดกัน แล้วก็ไม่นับสนุนแบบชัดเจน และมีการยอมรับได้ในระดับสูง แต่มีกระบวนการในการยอมรับ ซึ่งขอนำเสนอตามองค์ประกอบหลักของสัมพันธภาพที่ดีมีดังนี้

4.2.1 ความเห็นพ้อง

จากการศึกษา พบว่า ผู้รักร่วมเพศหญิงมีความเห็นพ้องกันในเรื่องรสนิยม การใช้เวลาว่าง และการบันเทิง ในแนวทางเดียวกันระดับสูง โดยเฉพาะเรื่องใกล้ ๆ ตัว ที่สามารถช่วยกัน ก็จะทำได้ดีมาก ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน และทำให้การใช้ชีวิตคู่มีความอบอุ่น ดังข้อมูลที่น่าเสนอ คือ

“มีความเห็นพ้องและรสนิยมส่วนใหญ่จะสอดคล้องกัน มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีบ้างเล็กน้อยที่คิดไม่ตรงกัน อาจจะเป็นเพราะเธอใจร้อนมากกว่าเราที่จะเป็นคนใจเย็น รักสัตว์เลี้ยงเหมือนกัน และเมื่อมีโอกาสก็จะเข้าวัดบ้างบางครั้ง เพราะชอบบรรยากาศในวัดเหมือนกัน และทานอะไรง่าย ๆ เหมือนกัน” (মন)

“ความคิดเห็นใกล้เคียงกันมีความสอดคล้องกัน เพราะง่าย ๆ เหมือนกัน ในการคบหาเพื่อน ก็จะมีการบอกกันว่าคนไหนไม่ถูกใจก็ห่าง ๆ ไว้ แต่สิ่งที่ทำด้วยกันได้ดีที่สุดคือ เรื่องอาหารการกิน (แอม)

“ความคิดเห็นของเราทั้งสองจะสอดคล้องกัน เน้นความเข้าใจกัน พี่เอ้ชอบเลี้ยงปลา แล้วก็ชอบเลี้ยงแมว ความคิดเห็นต่อการคบหาเพื่อนฝูง ก็มีความคิดเห็นตรงกันว่ากลุ่มนี้ควรคบไม่ควรคบ แล้วก็มักจะปรึกษากันเป็นส่วนใหญ่ว่าทำไม คนนั้นเป็นแบบนี้ อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ การ Shopping เข้ากัน ได้ดีที่สุด” (เอ)

“ความคิดเห็นต่าง ๆ สอดคล้องกันไปในแนวทางเดียวกัน ชอบเลี้ยงสุนัขเหมือนกัน ไปหาซื้อต้นไม้มาปลูก ปรึกษากัน ดูแลร่องเสื่อผ้าทุกกิจการแต่งกายให้ซึ่งกันและกัน และในการคบหาเพื่อน มีปัญหาอะไรมักจะมาปรึกษาพี่ขวดเสมอ และยอมรับในคำแนะนำของเธอ นอกจากนั้นก็จะมีการวางแผนกันว่าจากที่ซื้อบ้าน ซื้อรถด้วยกันจะต้องให้หนีสินหมดภายในสี่ปี และหลังจากนั้นเราจะทำกิจการเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งอาจจะเป็นร้านกาแฟ เพราะเธอชอบทานกาแฟ และถนัด หรือไม่ก็อาจจะเปิดร้านค้อชนสุนัข เพราะตอนนี้ก็เลี้ยงสุนัขอยู่แล้ว” (พร)

สรุป คู่รักร่วมเพศหญิงมีความเห็นพ้องกันมากในเรื่องการใช้ชีวิต การแสดงความคิดเห็น รสนิยมในการใช้ชีวิต เช่น การใช้เวลาว่าง งานอดิเรกและการบันเทิง รวมทั้งเห็นพ้องกันในเรื่อง การรับประทานอาหาร เมื่อมีความเห็นพ้องกันในเรื่องจำเป็นพื้นฐานที่ต้องทำเป็นกิจวัตรตรงกัน ส่วนนี้จึงน่าจะส่งเสริมสัมพันธภาพของการใช้ชีวิตคู่รักร่วมเพศหญิงได้เป็นอย่างดี

4.2.2 ความพึงพอใจ

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงมีความพึงพอใจแนวทางเดียวกันในระดับสูง ซึ่งจะเห็นได้จากการร่วมกันในกิจกรรมและเรื่องต่าง ๆ เช่น มีความพึงพอใจที่ได้มีการพักผ่อน ห้อยใจร่วมกัน การที่คู่รักต่างมองเห็นความสำคัญของคู่รักและครอบครัว รู้จักมัธยัสถ์ เก็บออม ร่วมกัน ต่างคนต่างเคารพซึ่งกันและกัน และให้ความเข้าใจที่ชนะของคู่รักว่าเขาชอบอะไรหรือไม่ ชอบอะไร พึงพอใจในการพิจารณาปัญหาาร่วมกัน สามารถแบ่งปันความรู้สึกให้กันและกันได้ ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องดี หรือเรื่องร้ายก็สามารถปรึกษาหารือกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสนิทสนมกันในครอบครัว มากขึ้น สิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจให้แก่คู่รักร่วมเพศหญิงดังกล่าว คือ

“ที่จิ้มพึงพอใจที่พี่แมวเธอเป็นคนมีระเบียบ สะอาดและขยัน อีกเรื่องหนึ่งเมื่อเราสองคน พบข้อบกพร่องของแต่ละคนก็จะมีการติชม ปรับปรุง คอยดูแลซึ่งกันและกันในการออกสังคม เช่น

การวางตัว และมีการปรึกษาเรื่องลูกสาวของพี่ว่าจะมีวิธีการดูแลลูกสาวในวัยนี้อย่างไร ให้ลูกสาว ขยันเรียน” (จิม)

“พี่พอใจนิสัยใจคอ ความจริงใจที่เธอมี พุดจาไพเราะ ชอบช่วยเหลือคนอื่น วางตัวเหมาะสมดี ออกสังคมได้ไม่อายใคร สิ่งที่คอยปรึกษาหรือคอยบอกเพื่อปรับปรุง ก็คือ เรื่องการขี้นรถ เพราะเธอยังขับไม่เก่ง ต้องคอยดูแลกันตลอดทาง”(แอน)

“การที่เธอเป็นคนที่เอาใจเก่ง เพราะเคยมีแฟนเป็นทอมแล้วเธอเอาใจเก่งมาก ทุกอย่าง ทุกเรื่อง สำหรับพี่แล้วนั่นแค่เรื่องการดูแลเสื้อผ้า อาบน้ำ น้ำดื่มเย็น ๆ เวลาราهن้อยเท่านั้นเอง เธอจะแต่งกายถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ แล้วเวลาแนะนำอะไร เพื่อปรับปรุงบุคลิกเธอก็ยินดี ปรับปรุง” (เอ)

“พี่พอใจในความเป็นคนใจเย็น มีเหตุผลสูง มีความเป็นผู้ใหญ่ มีความคิดไกล แล้วก็ทำงานเก่ง มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและครอบครัว และเธอเป็นคนที่มีความคล่องตัวที่มีมนุษยสัมพันธ์ มีรสนิยมในการแต่งตัวปานกลางไม่ฟุ้งเฟ้อ และไม่ทำให้เราอายใคร ถ้าต้องออกงานออกสังคม และก็จะปรึกษากันได้ถึงปัญหาทุกเรื่อง รวมถึงเรื่องที่เราทั้งสองฝันเอาไว้ เพราะที่เป็นคนชอบฝัน เราทั้งสองจะเปิดเผยกันทุกเรื่อง ไม่ปกปิดแม้สักเรื่องเดียว (พุดิ)

“แถ้วพี่พอใจจอยที่เธอเป็นคนใจเย็น มีเหตุผล เข้าใจอะไรได้ง่าย ไม่ต้องอธิบายอะไรกันเยอะแยะ เธอเป็นเด็กแต่มีความคิดเป็นผู้ใหญ่ และแถ้วก็สามารถปรึกษากับจอยได้ทุกเรื่อง ไม่ค่อยปิดบังกัน เพราะไม่รู้จะปิดบังเพื่ออะไร”(แถ้ว)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงว่าคู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีความเป็นผู้ใหญ่สูง มีความคิดไกล มีเหตุผล ขยัน และทำงานเก่ง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีของผู้ที่ใช้ชีวิตครอบครัวโดยทั่วไป การพุดจาไพเราะ ชอบช่วยเหลือ คอยดูแลกัน ทำให้คู่รักพึงพอใจต่อกัน และส่งเสริมสัมพันธ์ภาพของการใช้ชีวิตคู่รักร่วมเพศหญิงได้ในระดับดี

4.2.3 ความกลมเกลียว

นอกจากความเห็นพ้องและความพึงพอใจแล้ว การศึกษานี้ ยังพบว่า คู่รักร่วมเพศหญิง มีความกลมเกลียวกัน ในเรื่องการรับผิดชอบทั้งงานในบ้าน และงานนอกบ้านร่วมกัน มีความเอาใจใส่ในเรื่องการแต่งกายให้แก่กัน โดยทั้งคู่จะมีการแบ่งปันความทุกข์ความสุขให้แก่กันเท่าที่พอจะให้ได้ และคู่รักร่วมเพศหญิงโดยส่วนใหญ่จะช่วยกันประคับประคองความรัก และร่วมกันสร้างฐานะความมั่นคงให้กับชีวิตคู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ส่วนใหญ่จะช่วยกันทำ ได้จะทำกับข้าวให้ทาน เรื่องเสื้อผ้าก็จะทำให้ด้วยความเต็มใจไม่ต้องให้บอก เพราะได้คิดว่าผู้หญิงมีความเป็นแม่บ้านอยู่แล้ว ถ้าเป็นไปได้ก็อยากทำเองทั้งหมด แต่ถ้าน้อยมาก ๆ ก็จะไม่ทำ แต่แก้มักจะบอกได้เสมอว่า สมัยนี้แล้วต้องช่วยกัน ไม่จำเป็นต้องเป็นหน้าที่ใคร เวลาได้ไม่สบายแก้มักก็สามารถดูแลได้ได้ดี และสามารถทำทุกอย่างได้เองอยู่แล้ว (ไล้)

“พี่ตุ๊กจะคอยดูแลบ้านเพราะเธอมีหน้าร้าน และพี่ตุ้มก็จะไปทำงานกลับมาก็จะช่วยกันทำงานบ้าน เช่น ซักห้องน้ำ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน ซักผ้า ถูบ้าน เวลาคนใดคนหนึ่งเจ็บป่วยก็จะดูแลซึ่งกันและกันได้ ช่วยกันรับผิดชอบงานต่าง ๆ แทนกันได้” (ตุ้ม)

“สำหรับพี่ เธอจะดูแลเรื่องการแต่งกายให้ แต่พี่จะไม่ค่อยไปยุ่งเรื่องการแต่งตัวเธอสักเท่าไร เพราะเธอดูแลของเธออยู่แล้ว ส่วนพี่จะดูแลเธอในเรื่องสุขภาพ คอยเตือนให้ออกกำลังกาย และเรื่องการรับประทานอาหารให้เป็นเวลา” (ไล้)

“เบื้องต้นก็มีบ้าง แพรวก็จะเก็บบ้านกวาดบ้าน แต่ก็ซักรีดเสื้อผ้า ถ้าง่วงครั้งแพรวกลับไปถึงก่อน แพรวก็ทำให้ได้ไม่จำกัดว่าใครต้องทำ ทุกอย่างจะช่วยเหลือกันค่ะ ในเวลาที่เจ็บป่วยก็ดูแลกันได้ดี แต่แพรวจะไม่ค่อยเจ็บป่วย จึงมักเป็นฝ่ายดูแลแก้มากกว่า ค่ะ” (แพรว)

“ถึงแม้จะไม่ได้บอกกล่าวเป็นคำพูด แต่การกระทำค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ พี่ชวดจะดูแลธุรกิจหารายได้เข้าครอบครัวเป็นหลัก คือ งานนอกบ้าน สำหรับพรก็จะดูแลความสะอาด ความเรียบร้อย เสื้อผ้า ทุกอย่างภายในบ้าน แต่ก็ยังทำงานบริษัทเช่นกัน แต่ทุกครั้งที่พี่ชวดกลับจากต่างจังหวัด 3-4 วัน เวลาอยู่บ้านเธอก็ช่วยเหลือเช่นกัน เวลายามพรเจ็บป่วยพี่ชวดก็จะดูแลดีมาก ปฐมพยาบาลรับผิดชอบงานบ้านแทนได้หมด” (พร)

ผลจากการศึกษาเรื่องความกลมเกลียว พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่จะแสดงออกในรูปแบบการแบ่งงานกันทำอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกัน และมีการสลับบทบาทหน้าที่กันได้เสมอ มีความกลมเกลียวที่แสดงออกเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนสม่ำเสมอทั้งในยามสุขและทุกข์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมสัมพันธภาพของการใช้ชีวิตคู่รักร่วมเพศหญิงได้เป็นอย่างดี

4.2.4 การแสดงความรัก

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงให้ความสำคัญกับการแสดงความรักในหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดความรักเป็นแบบรูปธรรมมากขึ้น โดยหยิบยกทั้งการให้ความรักทั้งทางร่างกายและจิตใจมาเป็นส่วนสำคัญในการบ่งบอกว่ารักกัน และคู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เชื่อว่าการแสดงความรักเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตคู่ของเธอให้มีสัมพันธภาพที่ดี ต่างฝ่ายต่างให้ความสำคัญใน

การแสดงความรักต่อกันเสมอ ๆ และช่วยกันสร้างความประทับใจในการครองความรัก และให้ความสำคัญกับชีวิตคู่ในการปรับตัวเข้าหากัน และพยายามกระชับความสัมพันธ์ ในเรื่องราวแห่งความรัก โดยการแบ่งปันเวลาให้แก่กันเพื่อมีโอกาสดูแลความรักกันได้เต็มที่ ดังข้อมูลที่น่าสนใจต่อไปนี้

“การมีเพศสัมพันธ์ เป็นส่วนหนึ่งของความรัก แต่ความรู้สึกที่ไม่ใช่ว่าจะโอ้อวดนะ แต่ด้วยประสบการณ์ที่ผ่านมาเราเข้าใจผู้หญิงซึ่งเธอต้องการการเอาใจ ความทะนุถนอมจากเรา เธอไม่ต้องการนำหน้าเรา เราต้องนำหน้าเธอตลอด แล้วก็ไม่ใช่จำเป็นต้องแสดงตามบทบาทหรือสถานะภาพ ใครเป็นผู้เริ่มก่อนก็ได้ เมื่อเรามีความรักต่อกัน นั่งมองตากันรู้ว่าให้หรือ ไม่ให้ก็จะบอกกันคุยกันว่าเหนื่อยนะ ขอไม่มีนะ มีป้ายปักบอกตรงหัวเตียง (หัวเราะ)ซึ่งเราก็เข้าใจ ซึ่งทั้งที่เป็นทั้งผู้ให้และ ผู้รับในบทบาท ทอม และคีนะ ในประมาณ พอสังเขปที่ทำกันเป็นผู้ให้ 70% เป็นผู้รับสัก 30% เวลาเกิดความเข้าใจผิดกัน ขัดแย้งกัน หรืออนกัน โกรธกันก็จะพูดจาไพเราะเข้าหาเธอ อ่อน ๆ แล้วเวลาที่เธอง้อเราก็มักใช้วิธีเดียวกัน ใช้ความอ่อนโยนเข้าหากัน อาจจะมีบ้างทำเซอร์ไพรส์เป็นการเล็ก ๆ ดอกไม้สักดอก หรือบางครั้งก็เข้าไปกอดข้างหลัง ขอหอมทีหนึ่งก็จะหายโกรธทันที ส่วนมุมมองสำหรับคู่รักของพี่ ภาพรวมเรามีความสุขกันในระดับที่พอใจระดับหนึ่ง ในการใช้ชีวิตคู่รักหญิงรักหญิง อยากให้คงความรู้สึกนี้ไปเรื่อย ๆ มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เอาใจเขามาใส่ใจเรา อย่าเอาแต่ใจตัวเอง ทำอะไรต้องคิดถึงจิตใจของคนที่เรารัก ถ้าเรารักเธอมาก และอยากให้เธอรักเราก็ต้องทำแต่สิ่งที่ดี ๆ ให้แก่กัน สิ่งไหนที่เราทั้งสองไม่ชอบ ก็ไม่ควรทำทั้งต่อหน้าและลับหลัง” (พุด)

“การมีเพศสัมพันธ์ ไม่ใช่สิ่งสำคัญ และก็จะเป็นผู้แสดงบทบาทเป็นผู้ให้อย่างเดียว การแสดงความขอลโหมส่วนใหญ่ ก็จะกล่าวคำขอโทษ ต่างคนต่างกล่าวคำขอโทษ เพราะจะคิดว่าผิดด้วยกันทั้งคู่ ไม่จำเป็นต้องถามมาด้วยการมีเพศสัมพันธ์ มุมมองในเรื่องของความรักคู่แอม ถ้าตัดสินใจคบกันแล้ว ต้องมีความเข้าใจไว้วางใจกัน ส่วนใหญ่ที่เห็นตอนนี้ เหมือนกับว่าเป็นแฟนกัน แต่กลับอยากมีอีกเยอะมากเลย ต้องถามตัวเองก่อนว่า อยากมีครอบครัวหรือยัง ถ้าอยากมีก็ต้องทำตัวให้ดี สร้างครอบครัวให้ได้ และต้องรู้ว่าการสร้างครอบครัวที่ดีต้องทำอะไร เราสองคนคิดที่จะสร้างครอบครัวด้วยกัน อาจจะเป็นเพราะว่าต่างคนต่างเจออะไรที่มันแย่ ๆ มา ก็เลยจะทำตรงนี้ให้มันดี เราอยากมีใครสักคนในชีวิตแล้วทำชีวิตที่มีอยู่ให้มีค่า พยายามหาเวลาอยู่ด้วยกันบ่อย ๆ ไปเที่ยวพักผ่อนเปลี่ยนบรรยากาศ เราไม่ใช่ช่วงอายุที่สนุกสนานแล้ว ต้องการความมั่นคงในความรักแล้ว ไม่ใช่คนโน้นที คนนี้ที ประสบการณ์ที่ผ่านมาต้องเก็บเอาไว้เตือนใจความซื่อสัตย์ต่อคนที่เรารัก ก็เท่ากับว่าเรามีความซื่อสัตย์ต่อตนเองด้วย จากข้อผิดพลาดต่าง ๆ เราก็ต้องคิดให้ได้ อย่างน้อยก็เพื่อนำมาปรับปรุงในวันนี้ แล้วทำทุกอย่างในวันนี้ให้ดีที่สุด” (แอม)

“การมีเพศสัมพันธ์มีความสำคัญ คนที่เป็นคู่รักกันต้องมีการมีเพศสัมพันธ์ แล้วใครเป็นฝ่ายเริ่มกัน ก็ไม่ใช่เรื่องแปลก บอกกันได้ออกกันได้ ซึ่งในการแสดงออก ก็ไม่ได้แบ่งแยกว่าใครต้องเป็นผู้ให้ ใครเป็นผู้รับ เพราะคิดว่ากิจกรรมร่วม “ร่วมรัก” แต่ถ้าถามความชอบ ชอบเป็นผู้กระทำมากกว่า คือเป็นผู้แสดงมากกว่า ผู้นำมากกว่า บางครั้งเวลาโกรธกัน ก็จะใช้วิธีการขอโทษด้วยการมีการมีเพศสัมพันธ์ แต่ส่วนใหญ่ใช้วิธีการพูดกล่าวขอโทษ แล้วหอมแก้มเป็นการแสดงออกว่า “เรารักเธอ” ส่วนมุมมองสำหรับคู่รักของพี่ ภาพรวมมันเป็นไปตามธรรมชาติมากที่สุด จะไปกำหนดกฎเกณฑ์ไม่ได้ ปล่อยให้มันเป็นไปตามบทบาทที่ถนัดกันอยู่ ดูแลตัวเอง รับผิดชอบตัวเอง และสิ่งสำคัญจะต้องไม่ทำให้ใครเดือดร้อน” (เอ๋)

“การมีเพศสัมพันธ์และการแสดงความรักต่อกันเป็นสิ่งสำคัญนะ ไม่ใช่มากที่สุด เป็นแค่ส่วนหนึ่งของชีวิตรัก และสามารถที่จะแสดงความรักได้ก่อนหลัง ไม่จำเป็นว่าจะต้องขึ้นอยู่กับบทบาทหรือสถานภาพแต่อย่างใด เป็นได้ทั้งผู้ให้และผู้รับ มีความสุขทั้งสองอย่าง ถ้าเธออยากทำอะไรก็ให้เธอทำ แต่ถ้าทำแล้วไม่มีความสุขหรือไม่เป็นไปตามรู้สึกก็บอกว่าจะไม่ต้องทำ เราก็มีความสุขที่ได้ทำให้เธอ เวลาไม่เข้าใจกัน หรือโกรธกัน แล้วมักจะใช้วิธีการกล่าวคำขอโทษ หากไม่ได้อยู่ด้วยกัน ก็จะโทรศัพท์ไปอ้อ และจอยเธอก็ชอบให้เราอ้อมาก ๆ มุมมองในความรักของแก้วที่เป็นปัจจุบัน เมื่อรักกันแล้ว หากว่าวันหนึ่งมันไม่ใช่ก็จากกันด้วยดี ไม่ใช่วิธีการรุนแรง ความรักของแก้วก็เหมือนคนทั่วไป เพียงแต่ว่ามีความชอบมีรสนิยม และทางเลือกในความรักแตกต่างกันกับบางคนคิดเท่านั้นเอง” (แก้ว)

“การมีเพศสัมพันธ์ มีความสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตคู่ แต่ไม่สำคัญที่สุด เป็นแค่ส่วนหนึ่งที่จะเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ แต่ก็ยังมีที่เป็นผู้รับเหมือนกัน ถ้าเธอมีความสุขที่จะให้ เราก็ยินดีที่จะรับ เพราะที่ก็ไม่ใช่หอมหัว และก็ไม่ใช่สาวสุดเลดี พักคิดว่าตัวเองเป็นหญิงรักหญิงนั่นแหละ บางช่วงเราก็อยากให้เธอสัมผัสและต้องเราเหมือนกัน แต่ก็ไม่คุยกันเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ เวลาต้องการก็มีเลย แต่ถ้าเวลาโกรธหรือไม่เข้าใจกัน จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยไม่ได้เลย ต่างคนต่างหันหลังให้กันเลย จนกว่าจะขอโทษด้วยคำพูดแล้วเข้าไปกอด ก็จะดีขึ้น สิ่งสำคัญที่คู่รักต้องมี คือ ความซื่อสัตย์ ความไว้วางใจสำคัญที่สุดแล้ว เมื่อตกลงใช้ชีวิตร่วมกันมันก็ต้องทำอะไรร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนกัน มีการให้และการรับ และต้องเสียสละอะไรบางอย่าง ความเป็นส่วนตัวหรืออิสระเคยทำได้ตอนเป็นโสด แต่มาอยู่ด้วยกันต้องแบ่งปันกันไม่อย่างนั้น ชีวิตคู่ก็จะไปด้วยกันไม่ได้” (จัน)

“การมีเพศสัมพันธ์ มีความสำคัญนะ ถ้าลองเรื่องนี้ไม่เข้ากันแล้วเค้าเรียก Sex on the beach ซึ่งหมายถึงว่า เมื่อไปด้วยกันไม่ได้ความประทับใจมันไม่มี มันก็จะส่งผลกระทบสำหรับฟิวส์ ตอนแรก

มีความใคร่มากกว่าความรักนะ และในการมีเพศสัมพันธ์ ก็แล้วแต่อารมณ์ เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ได้ด้วย เรื่องของความรักสิ่งสำคัญที่สุด คือ ความเข้าใจกัน พี่สก็เลยแตกแฉนอกใจ แต่สุดท้ายความที่เธอเป็น *The angle* นางฟ้านะ ใจดี พี่สก็เลยบอกให้เธอมองโลกแห่งความจริงที่มันโหดร้ายนะ ไม่ใช่ความฝัน และความรักมันอยู่ที่คนสองคนมากกว่า รักกันแคไหน เข้าใจกันแคไหน ปุ่นเธอจะตามใจพี่สมากกว่า เพราะเธอเข้าใจว่าหากเข้าใจ ปัญหาต่าง ๆ มันก็จะมีมาเรื่อย ๆ แต่ทุกอย่างก็อภัยให้แก่กันได้ขี้ฉ้อมันไว้ใจเสมอว่าคนที่เราเลือกคือคนที่ดีมีสุดสำหรับชีวิตเรา” (พี่ส)

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกรณี จะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญกับการแสดงความรัก เพราะคิดว่าความรัก คือ สิ่งที่ช่วยให้คู่รักร่วมเพศหญิงมีความผูกพันกันมากขึ้น ต่างก็มีการแสดงความรักต่อกันหลายวิธี เช่น การมอบสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทางวาจา โดยการบอกคำว่า “รัก” หรือเมื่อมีการเข้าใจผิดก็จะกล่าวคำ “ขอโทษ” และก็แสดงทางกายภาพ ก็คือ การหอมแก้ม จับมือ และการมีเพศสัมพันธ์ จึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมสัมพันธ์ภาพของการใช้ชีวิตคู่รักร่วมเพศหญิงได้เป็นอย่างดี

4.3 ปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมมีผลต่อสัมพันธ์ภาพของการใช้ชีวิตคู่ของรักร่วมเพศหญิง จากการศึกษา พบว่า รักร่วมเพศหญิงรักหญิงส่วนใหญ่จะได้รับปัจจัยสนับสนุนทางสังคมในทางบวก ทั้งกลุ่มสังคมปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน และกลุ่มสังคมทุติยภูมิ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน กลุ่มวิชาชีพ ซึ่งอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพที่ดีของรักร่วมเพศหญิง แต่สำหรับกลุ่มสาธารณชน จะไม่สนับสนุนใด ๆ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเสนอ คามกลุ่มของระบบการสนับสนุนทางสังคมดังนี้

4.3.1 ครอบครัว

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการเปิดเผยต่อครอบครัว ให้รับทราบทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ก็เช่น บอกให้ทราบว่าตนเป็นรักร่วมเพศ ส่วนทางอ้อม ก็จะมีการนำคู่รักไปพบ และค่อย ๆ ให้พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวรับทราบไปโดยปริยาย แรก ๆ ก็แนะนำว่าเป็นเพื่อนสนิท แล้วก็ค่อย ๆ บอกอธิบายถึงลักษณะสถานภาพที่คบกันดังข้อมูลต่อไปนี้

“ด้วยความที่ครอบครัวของพี่แมวจะเป็นครอบครัวใหญ่ คือ มีคุณแม่ที่แมวเป็นศูนย์กลางของญาติพี่น้อง ลุง ป้า น้า อา ซึ่งเขาได้รับมรดกที่ดินผืนใหญ่ มีการแบ่งกันก็จะปลูกบ้านติด ๆ กัน

ที่จิมได้เข้ามาอยู่อาศัยกับครอบครัวนี้ ทุกคนที่นี่ต้อนรับที่ดีมาก ที่รู้สึกอบอุ่น เวลาที่ไม่สบาย ที่เมวเขาต้องไปทำงานประจำ หรืออาจเข้านานเป็นกะ คุณแม่ที่เมวก็จะมาดูแล ตามได้ว่าไปโรงพยาบาลหรือยัง ทานยาหรือยัง อาการดีขึ้นไหม? เป็นระยะ ๆ ส่วนพี่ยังไม่เคยพาที่เมวไปใช้ชีวิตกับครอบครัวที่ อาจจะมีบ้างแค่กลับไปเยี่ยมเยียนปีละครั้งสองครั้งแล้วแต่โอกาส ที่บ้านที่จิม ก็จะตามถึงกันเสมอ ๆ ที่มีโอกาสพูดคุยกันอาจจะทางโทรศัพท์บ้าง”(จิม)

“ทุกคนในครอบครัว จะเป็นห่วงมากกว่าที่เฮอร์ด้วยซ้ำ หากมีโอกาสท่านจะถามสาเสมอว่า “อยู่กับพี่เอ้ เป็นไงบ้าง?” แล้วท่านก็จะบอกที่ว่า ขอให้หยุดอยู่ที่สา พอแล้ว คนนี้ดีแล้วอะไรทำนองนี้ ถ้ามีโอกาสได้โทรคุยกันก็มักจะถามไถ่กันทุกครั้ง ว่ามีปัญหาอะไรกันใหม่ ? แต่เมื่อที่เฮอร์กับสา มีปัญหากันก็จะแก้ไขกันเอง จะไม่นำปัญหาดัง ๆ ไปปรึกษากับคนในครอบครัว แต่หากมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้แล้วก็สามารถขอความช่วยเหลือได้ทุกเรื่อง”(เอ้)

“ท่านมักจะถามเราทั้งสองเสมอ ๆ ว่า จะอยู่กันอย่างไรจะมีลูกกันได้อย่างไร ถ้าแก่ตัวไปใครจะเลี้ยง ท่านจะแสดงความเป็นห่วงเป็นใยตรงจุดนี้มากกว่า ส่วนเรื่องอื่น ๆ ก็จะไม่ค่อยได้ปรึกษาท่าน เพราะที่เราโต ๆ กันแล้ว และตัดสินใจในเรื่องของตัวเองได้แล้ว เป็นคนที่ค่อนข้างมีความคิดเป็นของตัวเองกันทั้งคู่ เรื่องความช่วยเหลือภายในครอบครัวก็มีบ้างงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ”(มม)

“ถ้าวันไหนคุณพ่อ คุณแม่ ไม่เห็นหน้าแอม หรือวันไหนป้อมกลับบ้านคนเดียว ก็จะถามทันทีว่าวันนี้แอมไปไหน กลับบ้านแอมหรือ? เหมือนกับว่ารู้ทันทีว่าหายไป ส่วนเวลาที่ไม่ค่อยสบาย มีอาการไอ เจ็บคอ ถ้าท่านได้ยินเสียงหรือรู้ว่าไม่สบาย ก็จะมาเคาะห้อง ตามว่าเป็นอย่างไรบ้าง? เราก็รู้สึกที่ท่านก็เป็นห่วงเราเหมือนลูกคนหนึ่ง แต่ด้านแอมกับป้อม มีปัญหาอะไรก็จะคุยกันก่อน และสามารถ คลงกันได้เอง และส่วนใหญ่ คุณแม่ท่านจะบอกให้แอมดูแล ปราม ๆ อารมณ์ป้อมไว้บ้าง คือ ฝากดูแล การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในบ้าน ก็จะช่วยเหลือท่านดูแลบ้านกรอกน้ำ งานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ และที่สำคัญ ช่วยดูแลน้อง”(แอม)

“ท่านทั้งสองเป็นห่วงเราทั้งคู่มาก ๆ พอ ๆ กัน มีช่วงหนึ่งแก่ป่วย คุณพ่อ-คุณแม่ของได้ท่านก็จะเป็ห่วงไปด้วย ถึงขนาดบอกได้ว่าจะดูแลลูกแก้วให้เอง และอย่างเวลาจะกลับไปหาท่านต่างจังหวัด ท่านก็ จะบอกว่าทำโน่น ทำนี้ ไว้ลูกแก้วนะ ของชอบของลูกแก้วนะ แต่สำหรับได้ท่านก็จะเฉย ๆ” ถ้าได้นอนตื่นสาย ท่านก็บอกว่า แค่ 10 โมงนะ แต่ด้านป้อมแก้วก็จะบอกว่าปล่อยให้นอนให้เต็มอิ่มค่อยปลุก อะไรประมาณนี้คะ เวลาเรา 2 คน ต้องการความช่วยเหลืออะไรจากท่านท่านก็จะเต็มทีเสมอทั้งเรื่องเงินเรื่องธุรกิจต่าง ๆ ที่เราวางแผนจะทำกันให้คำปรึกษาตลอด”(ได้)

“คุณพ่อ-คุณแม่ แจ๊สเสียหมดแล้ว เพื่อนของแม่แจ๊สเค้าช่วยเหลือลูกสาวแจ๊สตั้งแต่เด็ก เค้าก็รักแจ๊สเหมือนลูกรักลูกของแจ๊สเหมือนหลาน ถึงแม้เขาไม่ใช่ญาติแต่ก็รักกันเหมือนญาติ เขาจะเป็นห่วงเรื่อง อารมณ์ของเราทั้งสองมากกว่า เขาจะเตือนแจ๊สว่า “คบอย่างนี้ระวังนะอารมณ์จะรุนแรงนะ” แล้วอีกอย่างจะเป็นห่วงว่าเมื่อลูกสาวโตขึ้นแล้วจะบอกลูกว่าอย่างไร เขาจะเป็นห่วงเด็กมากกว่าแล้วพี่กับแจ๊สก็จะคุยกันว่าลูกโตขึ้นเค้าก็คงเห็นเอง จะค่อย ๆ บอกเขาแต่ถ้าลูกรับไม่ได้จริง ๆ แจ๊สก็ต้องเลือกลูกและแจ๊สก็หวังว่าเมื่อลูกโตขึ้นคงจะเข้าใจอะไรได้มากกว่านี้ เพราะเราอยู่ด้วยกันมาตั้งขนาดนี้ ความผูกพันมันน่าจะมีแล้วคิดว่าลูกสาวน่าจะรับได้ ส่วนตัวพี่จินเอาจะปรึกษาคุณแลเป็นห่วงคุณแม่ของพี่เรื่องสุขภาพ เพราะพี่จะอยู่บ้านแจ๊ส ตลอด ไม่ค่อยได้กลับบ้านจะไปเยี่ยมท่านอย่างน้อยเดือนละครั้ง แต่ก็ไม่เคยนำเรื่องความรักระหว่างพี่กับแจ๊ส ไปคุยกับท่านเลย” (จิน)

สรุปว่า รักร่วมเพศหญิง ก็มีชีวิตในสังคมอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอีกหลายกลุ่ม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ซึ่งเป็นกลุ่มแรก ที่มีส่วนร่วมเป็นสมาชิกของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ อันเนื่องมาจากสมาชิกในครอบครัว อันได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ได้ให้ความรัก ความผูกพัน ความใกล้ชิดซื่อสัตย์สนม มีอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดร่วมกัน การเอาใจใส่เลี้ยงดูกัน ทำให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เป็นแบบแผนของความรัก ความเข้าใจ ค่านิยม และการประพฤติปฏิบัติต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันในแต่ละครอบครัวรวมไปถึงเครือญาติตามลำดับต่าง ๆ ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นจะเป็นพื้นฐานที่ดีของสังคม การสนับสนุนทางสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความสุข ความราบรื่น ความมั่นคงและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวเป็นปึกแผ่นแก่สังคมครอบครัว ยังเป็นปัจจัยที่ช่วยให้สัมพันธ์ภาพของผู้รักร่วมเพศหญิง มีลักษณะสัมพันธ์ภาพที่ดีด้วย

4.3.2 ญาติพี่น้อง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้รักร่วมเพศหญิงทั้งหมดมีการเปิดเผยต่อญาติพี่น้องว่าเป็นรักร่วมเพศ ญาติพี่น้องจะทราบก็เมื่อมีโอกาสเห็นว่า ไปไหนมาไหน หรืออยู่ด้วยกันกับคู่รัก หากต้องตอบคำถามก็จะบอกว่าเป็นเพื่อน แต่ความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องไม่มีส่วนสำคัญในชีวิตคู่ของผู้รักร่วมเพศหญิงมากนัก ดังข้อมูลที่น่าเสนอต่อไปนี้

“ญาติพี่น้อง ก็ไม่มีใครมีปฏิกิริยาต่อต้านอะไร แต่ก็ได้ไม่ได้แสดงออกถึงความชอบหรือเห็นด้วย แบบสบาย ๆ มาก ๆ เลย ๆ สามารถไปร่วมกิจกรรมของครอบครัวพร้อมเครือญาติได้บ่อย ๆ เช่น งานแต่งพี่ชายพี่สาว ไปบ้านยาย งานปีใหม่ หรือไปเที่ยวกับครอบครัวก็จะมีการทำกิจกรรมร่วมกันตลอด Happy มาก ๆ” (พิวส์)

“ในการเข้าร่วมกิจกรรมในครอบครัว หรือเครือข่ายพี่น้องนี้ก็แล้วแต่โอกาส แต่หากเป็นอะไรที่สำคัญ ๆ ก็จะไป เช่นวันเกิดคุณแม่ที่ก็พากันไป งานปีใหม่ เป็นต้น ก็ไม่ทุกเทศกาลต้องแล้วแต่วันหยุด หรือวันทำงานด้วย เช่นช่วงเทศกาลสงกรานต์บางครั้งก็ต้องทำงาน คือ หน้าที่การงานที่เราทั้งสองทำมันขึ้นเวรเป็นกะ โรงพยาบาลต้องเปิดบริการทุกวันอยู่แล้ว ช่วงวันหยุดเทศกาลเวรก็จะไม่ค่อยได้หยุดยาว ๆ หยุดแค่ 1-2 วัน ถ้าไม่ได้ขอเวรก็จะไม่ได้หยุดยาว ๆ” (จัน)

“กับญาติพี่น้อง ก็ร่วมกิจกรรมตามแต่โอกาสไปงานบุญต่าง ๆ โดยมีก็จะไปกับเครือข่ายที่ขาด ก็ปกติไม่มีอะไรที่เป็นผลต่อความรู้สึก ถึงมีก็ไม่ได้สนใจ ต่างครอบครัวก็ใช้ชีวิตของตัวเองให้ดี” (พร)

“ทุกครั้งถ้ามีกิจกรรมของเครือข่าย พี่โนกับพี่เจอร์ จะไปร่วมกันทุกครั้งด้วยว่าพี่กับพี่เจอร์อยู่ด้วยกันมา 10 กว่าปี แล้วเขาก็นับเป็นญาติสนิทเหมือนพี่ไปแล้วเลยกลายเป็นเรื่องปกติ” (ปุ่น)

“เครือข่ายก็สามารถไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างดี ไม่มีปัญหาอะไรทั้ง 2 ครอบครัวความสัมพันธ์ดีมาก” (ตุ้ม)

4.3.3 เพื่อน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างรักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ได้รับแรงสนับสนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) จากเพื่อน มีความรักความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือในบางเรื่อง ให้คำพูดที่กระตุ้นก่อให้เกิดกำลังใจ มีรอยยิ้มที่ชื่นชม มีความผูกพันห่วงใย ความจริงใจและเอาใจใส่ เห็นอกเห็นใจ และรับฟังเรื่องราวหรือปัญหา ตลอดจนคำแนะนำให้ผู้รับเกิดความมั่นใจ และไปใช้แก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ได้ ส่วนการสนับสนุนทางด้าน สิ่งของ การเงินและแรงงาน (Instrumental Support) หรือการช่วยเหลือโดยตรงจะไม่ค่อยมี ดังข้อมูลที่น่าเสนอต่อไปนี้

“เพื่อนทั่วไปที่เป็นทอมก็จะมีบ้าง แต่พวกเราไม่เคยทำให้มันเป็นเรื่องจริงจังขึ้นมาสักครั้งไม่ได้ไปจับ ไม่ทำให้มันเกิดปัญหา แต่เวลามีปัญหาขึ้นมาจริง ก็มีบ้างที่โทรศัพท์หาเพื่อนและพี่น้องประจำ เพื่อนก็จะบอกว่าใจเย็น ๆ แต่ความจริงมันช่วยอะไรไม่ได้มากหรอก แต่ช่วยระบายจากเรานั่นเอง มันอยู่ที่เราจะประสานความเข้าใจกันได้มากน้อยแค่ไหน เพราะเพื่อนไม่ได้มาอยู่กับเราด้วย” (แพรว)

“เพื่อนของพี่ปุ่นกับพี่เจอร์เขาเคารพในการตัดสินใจใช้ชีวิตคู่ของพี่ ไม่มาก้าวก่ายกัน แต่ก็มีบ้างที่มีส่วนก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน และก็สามรถที่จะปรับทุกข์กับเพื่อนได้ แต่สนิทหน่อยซึ่งเขาก็จะคอยปลอบใจเรา แต่พี่ว่าไม่มีส่วนในการใช้ชีวิตคู่ของพี่นะ” (ปุ่น)

“เพื่อนไม่เป็นปัญหา สำหรับเราสองคน เพื่อนมักจะช่วยให้เรามั่นใจว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรมากกว่า โดยการให้คำแนะนำ แต่หากว่าไม่มีความมั่นใจในปัญหานั้น ๆ ก็จะปรึกษาพี่ซวด ทุกอย่างในวันนี้ สิ่งที่เป็นแรงบันดาลใจ ก็คือ พี่ซวด และกับคำว่า “เราสองคน” เมื่อก่อนจะอารมณ์ เด็ก ๆ พอเจอปัญหาอะไรนิดหน่อย ก็จะทะเลาะกัน เมื่อพอเราเอาเรื่องในครอบครัวไปพูดกับคนอื่น ก็จะได้รับทั้งแรงยุให้เลิกกัน และแรงสนับสนุนให้ปรับความเข้าใจกัน แต่สุดท้ายพรก็ตัดสินใจเองว่าต้องการอะไรในชีวิต ก็คือเลือกพี่ซวดเป็นคู่ชีวิต”(พร)

“สำหรับพี่จันเพื่อนจะไม่ค่อยมา ยุแหยงตะแคงรื้ออะไร แล้วก็ไม่มีมาสร้างความขัดแย้งอะไรให้พี่กับพี่แจ้ส แต่สำหรับพี่แจ้สเธอไม่พูดให้ฟัง ส่วนเรื่องที่จะทะเลาะ แล้วจะให้เพื่อนเป็นผู้ประสานความเข้าใจก็ไม่ค่อยมี เพราะส่วนใหญ่เราจะไม่ค่อยทะเลาะกัน เพราะถ้าแจ้สใจร้อน พี่ก็จะเป็นฝ่ายที่ต้องใจเย็น ถ้าไม่มีเรื่องเลวร้ายจริง ๆ ก็จะหลีกเลี่ยงที่จะต้องทะเลาะกัน ออกงานสังคมบ้างเป็นบางครั้ง ถ้าว่างก็มักจะไปด้วยกัน”(จัน)

“เพื่อน ๆ มีบ้างที่สร้างความขัดแย้งให้ จะมีการหึงกันเล็กน้อยถึงปานกลาง แต่ไม่เป็นสาระสำคัญเวลามองหรือโกรธกันเล็ก ๆ น้อย เราก็ยอมกันไป ก็ใช้วิธีมองหน้ากัน จีบ ๆ ก็หายแล้ว”(พีวส์)

สรุป เพื่อนส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพการใช้ชีวิตคู่รักร่วมเพศหญิงในระดับกลาง กล่าวคือ มีทั้งสนับสนุนสัมพันธ์ภาพและทำลายสัมพันธ์ภาพ ส่วนใหญ่แสดงออกในด้านจิตใจ ในด้านการสนับสนุน เช่น ให้คำปรึกษา คำแนะนำ คำปลอบใจ และให้กำลังใจ แต่ในด้านการทำลาย เช่น การแนะนำติดต่อกันอื่นให้ในลักษณะชู้สาว แต่สุดท้ายคู่รักจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจกับปัญหานั้นด้วยตัวคู่รักเอง

4.3.4 ผู้บังคับบัญชา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาโดยตรง ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่จะไม่ก้าวก่ายชีวิตส่วนตัว โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักร่วมเพศหญิงและมองเป็นเรื่องส่วนตัว อาจมีการแสดงออกบ้างในลักษณะหยอกเย้า แต่มิใช่การกดดันให้กระทบกระเทือนต่องานหรือกระทบต่อสัมพันธ์ภาพของคู่รักร่วมเพศหญิงแต่อย่างใด และอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างในช่วงอายุ 30 ปีขึ้นไป มีหน้าที่การงานในระดับหัวหน้างานเป็นส่วนใหญ่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ไม่เคยถูกกดดันจากเหตุผลว่าพี่จันเป็นรักร่วมเพศ แต่จะน่าจะมาจากเรื่องงานมากกว่า คือตอนนี้ พี่มีตำแหน่งเป็นรองหัวหน้า หัวหน้าที่จะวางเราให้ก้าวขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง โดยมอบความ

รับผิดชอบมากกว่าเดิม แต่ที่เห็นว่าตอนนี้ ที่ก็มากพอแล้วหากรับมาแล้ว ทำได้ไม่ดี ก็ไม่ยอมรับมากไปกว่านี้ เห็นหัวหน้าที่แก่ไปกว่าเดิมมากกว่าอายุจริงหลายปีเพราะเขาต้องรับผิดชอบตรงนี้ที่เห็นว่าค่อนข้างหนัก ส่วนเพื่อนร่วมงานก็มีการพูดคุยกันได้ในเรื่องของความรัก เขาก็ยังมีแซวกันเล่น ๆ ไม่ได้ขี้ดขาง หรือสนับสนุน แต่ไม่ทำให้มีผลกระทบต่อความรู้สึกที่ ถัดตกลงคุยกันได้ ไปไหนมาไหนร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้ เพราะที่จับกับที่แจ้ทำงานที่เดียวกัน เพียงแค่คนละแผนกกันเท่านั้น”(จัน)

“ไม่เคยถูกกดดันเลยอะ อาจจะเพราะว่าที่ไม่เชิงประกาศ เปิดเผยมาก อย่างเมื่อวานที่เข้าไปทำงานล่วงเวลา แฟนที่เธอก็เข้าไปนั่งรออยู่ที่ทำงาน ซึ่งที่ดูก็ที่นั่งที่โต๊ะที่ ส่วนเจ้านายท่านก็นั่งข้าง ๆ โต๊ะที่นั่นแหละ เขาก็เห็นก็ไม่ได้พูดอะไร หรือมีปฏิกิริยาอะไร หัวหน้าที่ค่อนข้างเป็นเจ้านายที่ใจดี ทันสมัย แต่ที่ก็คิดว่าเขาจะรู้ละ”(ตุ้ม)

“ไม่เคยถูกกดดันอะไร จากหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานเลย และสามารถเข้ากันได้ดีกับผู้บังคับบัญชา และสถานที่ทำงานมีเพื่อนร่วมงานเป็นรักร่วมเพศหญิงเยอะมาก ถ้าแบ่งเป็นสัดส่วนเฉพาะผู้หญิงทั้งหมด ก็จะเป็นรักร่วมเพศหญิง 2/3 นะคะ ผู้บังคับบัญชาก็สนิทกันแต่เรื่องงานก็มีบ้าง แต่เพราะหน้าที่ที่เขาต้องดูแลตรวจสอบการทำงาน ไม่ใช่เรื่องส่วนตัวก็จะไม่ยุ่งกัน”(แพรว)

“ไม่ค่อยได้เจอแบบจัง ๆ แต่ที่ก็จะรู้สึกอึดอัดเอง มีช่วงหนึ่งที่พี่ต้องไปทำงาน ทางผู้บริหารก็จะคาดหวังให้พี่ใส่กระโปรงเวลาไปเจอลูกค้า แต่พี่เคยบอกเขาแล้วตอนที่ตกลงเข้าทำงานว่าจะใส่กางเกง ที่เกิดความอึดอัดจนป่วยไม่สบายมากเลย มันฝืนความรู้สึกตัวเองมากที่เป็นไปไม่ได้ พี่คิดว่าหากมีข้อกำหนดทางเพศมากขนาดนั้น พี่ก็จะฝอยออกมา ไม่ยอมเอาตัวเข้าแลก”(ไถ่)

4.3.5 สาธารณชน

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ เมื่อเปิดเผยต่อสาธารณชน ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนทางสังคม และยังรับรู้ได้ถึง การไม่ยอมรับจากสาธารณชนอย่างชัดเจน หรือการปฏิบัติในลักษณะที่ต่อต้านหรือรังเกียจอย่างชัดเจน คู่รักร่วมเพศหญิงมีความต้องการให้สังคมเปิดกว้างและยอมรับ รวมทั้งไม่ควรเลือกปฏิบัติกับกลุ่มรักร่วมเพศหญิงเพื่อความยุติธรรม เกิดความเท่าเทียมกันทุกคน ดังกรณีกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

“เคยรับรู้ความรู้สึกตรงนั้น ว่าเขาแกล้งใจมากกว่า แต่ก็ให้บริการดี หากว่าเขาทำให้ไม่พอใจ จะตอบโต้ด้วยการไปใช้ที่อื่น พี่จินคิดว่าไม่จำเป็นเลย ไม่ร้องด้วย อยากให้สังคมมองคู่รักหญิงเหมือนคู่รักชายทั่วไป ไม่ต้องมาขีดเส้นแบ่งแยกว่า เรามันเป็นอีกกลุ่มหนึ่งก็พอแล้ว เพราะทุกวันนี้

สังคมยังมองรังเกียจคนที่ เป็นรักร่วมเพศ ขอความเสมอภาค ให้คิดว่ามันเป็นสิทธิส่วนบุคคลเป็น สิทธิขั้นพื้นฐานเลยนะคะ ในรัฐธรรมนูญ” (จัน)

“เคยรับรู้ถึงการไม่ยอมรับจากสังคม แต่เมื่อเราคิดว่าต้องแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและให้รู้ว่า มีเราก็มีความสามารถเท่า ๆ กัน ไม่ว่าเพศใด งานเขียนหนังสือของพี่ต่างหากที่พี่คิดว่าเป็นสิ่ง จรรโลงชีวิต เป็นงานที่เรารัก จะช่วยให้พี่มองปัญหาใหญ่เป็นปัญหาเล็ก ๆ พี่จะทำงานเกี่ยวกับสื่อ ประเด็นหญิงรักหญิง ส่วนงานหนังสือมันก็แนววงที่เปิดกว้างอิสระ การแสดงตัวตนของพี่มัน ชัดเจน จึงทำให้ไม่เคยถูกปฏิเสธ ความวิตกกังวลก็จะไม่มี ไม่เกิดขึ้นในความรู้สึกถึงแม้ว่าสังคม จะมือคดกับเราก็คตาม” (มน)

“เคยได้รับผลจากตรงนั้นนะ แต่พี่จะรู้สึกเฉย ๆ นะคะ สำหรับปฏิกิริยาของคนภายนอกที่ ไม่มีส่วนในชีวิตประจำวันของพี่ ไม่สนใจและไม่แคร์ด้วย และอยากให้เขาเปิดความคิดให้กว้าง ๆ อย่างคิดว่าเราเป็นคนผิดปกติ ให้มองที่เหมือนที่เขามองตัวเขา ที่สามารถมีชีวิต อยู่ร่วมกับเขาได้ และก็ไม่ไ่ได้ทำความเดือนร้อนให้สังคม และสามารถช่วยเหลือสังคมได้ อยู่ได้ด้วยตนเองได้ ถิ่น่า จะพอ” (ตุ้ม)

“เมื่อ 3-4 ปี ที่แล้ว เวลาเดินไปไหนในที่สาธารณะ ทั้งคู่ก็จะถูกมองด้วยสายตาแปลก ๆ ชุบชิบอะไรประมาณนั้น แต่เดี๋ยวนี้ เขาคงเห็นกันบ่อย ๆ ซินดา ถ้าให้เขานั่งชุบชิบนิทาน คงทั้งวัน ค่ะ คงไม่ไหวเพราะว่า กลุ่มรักร่วมเพศหญิงปัจจุบันมีการเปิดเผยตัวตนกันมากขึ้น มีตั้งแต่แรกเริ่ม เด็ก ๆ ปัจจุบันนี้ ก็จะไม่ค่อยแคร์ สายตาของสาธารณะเลย ยิ่งกว่าสมัยเราก่อนค่ะ แพรวคิดว่าสังคม เป็นสิ่งสำคัญรองจากสถาบันครอบครัว โดยส่วนตัวค่อนข้างเสรีภาพ เคารพในสิทธิของคนอื่น อยากให้สังคมมองเรื่องความรักของเราเป็นเรื่องปกติ แต่จะให้บังคับ หรือให้ไปเรียกร้องอะไร ก็คง จะไม่” (แพรว)

“ยังไม่เคยเจอเหตุการณ์แบบรุนแรงตรงความรู้สึกยอมรับ หรือปฏิเสธเรานะคะ โดย บุคลิกภาพของพี่จะแสดงชัดเจนอยู่แล้ว ถ้าหากว่าเค้ารังเกียจ เราจะเห็นเลยว่าเขาแสดงความรังเกียจ โดยที่ไม่จำเป็นต้องเอาตัวเองเข้าไปก่อน จนกระทั่งถูกเขากำจัดออกมา จะไม่ปล่อยให้เกิดเหตุการณ์ อย่างนั้น แต่หากที่เจอจะลุกขึ้นและเดินออกมา พี่คิดว่าพี่ไม่ตอบได้ มันไม่มีประ โยชนที่จะตอบได้” (ไต้)

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งห้ากรณี จะเห็นว่าทุกคู่จะพบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เคย ได้รับการแบ่งแยกในทางเลือกปฏิบัติคือคู่รักร่วมเพศหญิงทางสายคา คำพูดที่แบบชุบชิบนิทาน ปฏิกริยาบางอย่างที่บ่งบอกถึงการไม่ยอมรับ ผลกระทบจากการไม่สนับสนุนทางสังคมที่

สาธารณชนมีต่อคู่รักร่วมเพศหญิง ไม่มีส่วนสำคัญต่อการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักร่วมเพศหญิง อาจจะเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้สัมพันธภาพของคู่รักร่วมเพศหญิงมีลักษณะสัมพันธภาพที่ดี

4.4 ทักษะการติดต่อการประคับประคอง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ทักษะการติดต่อการประคับประคองมีผลต่อสัมพันธภาพของการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักร่วมเพศหญิง มีความรู้สึกในทางบวกระดับสูงหากสังคมมองว่าเป็นเรื่องปกติ และจะเกิดความรู้สึกทางลบ หากสังคมมองว่าเป็นเรื่องผิดปกติกติ หรือเป็นเรื่องน่าเสียหาย และไม่ต้องการให้ผู้ที่มิอำนาจเหนือกว่ามาตีตรา ว่าเป็นความเบี่ยงเบนทางเพศ โดยเอาความเป็นส่วนใหญ่ มาตัดสินทางเลือกที่เป็นส่วนน้อยว่าเป็น “ผู้กระทำผิด” ควรเข้าใจว่า บรรทัดฐานทางความคิดนั้นอยู่ตรงไหน ใครเป็นผู้กำหนดให้อย่างชัดเจนว่า การเป็นคู่รักร่วมเพศหญิง คือ ความเป็น “อปกติ”

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงรักหญิงส่วนใหญ่ มีทักษะการติดต่อการประคับประคองทางสังคม ทั้งในทางบวกจากกลุ่มสังคมปฐมภูมิ ได้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และมีทักษะคติในทางลบจากกลุ่มสังคมทุติยภูมิ ได้แก่ เพื่อนร่วมงาน กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มสังคมอื่น ๆ ในระบบของสังคม ซึ่งอาจเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลต่อสัมพันธภาพที่ดีของคู่รักร่วมเพศหญิง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาเสนอ ตามกลุ่มของระบบของสังคม ดังนี้

4.4.1 ครอบครัว

จากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เปิดเผยให้พ่อ แม่รับรู้ และ พ่อ แม่ก็ยอมรับ ดังนั้น จึงไม่ถูกตีตรา จะพบส่วนน้อยที่ถูกตีตราในระยะแรก ๆ แต่คู่รักร่วมเพศหญิงมีจุดยืน เลือกที่จะทำตามใจตนเอง และใช้ความพยายามให้เกิดการยอมรับและเข้าใจ

และจากการศึกษา พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีทักษะการติดต่อการประคับประคองจากสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มแรก และใกล้ชิดกับคู่รักร่วมเพศหญิงมากที่สุด และครอบครัวของคู่รักร่วมเพศหญิง ต่างก็ให้เข้าใจและยอมรับในพฤติกรรมเบี่ยงเบนของคู่รักร่วมเพศมากที่สุด และมองว่า นั่นคือ ไม่ใช่ร่อย “มลทิน” แต่อย่างไร และจากทฤษฎีตีตราได้มองเกี่ยวกับคำว่า “อปกติ” และคำว่า “ปกติ” ในสังคมหนึ่ง ๆ อะไรคือ ความปกติทางเพศ และอะไรคืออนามยทางจิต สำหรับคู่รักร่วมเพศหญิงทั้งหมดเหล่านี้ มองว่าการปกป้องสิทธิในเรื่องของความรัก เป็นเพียงทางเลือกหนึ่งที่เธอ พึ่งมีและใช้สิทธิของตนเองเท่านั้นดังข้อมูลจากการศึกษาวิจัยดังนี้

“เปิดเผยต่อคุณพ่อคุณแม่มากค่ะ เพราะไม่มีเหตุผลอะไรที่ต้องปกปิด เพราะว่าเวลาได้มี ปัญหา ได้จะปรึกษาท่านทุกเรื่อง แล้วก็เป็นคนแรกที่นึกถึงด้วย เพราะพ่อแม่ก็เข้าใจตรงนี้อย่าง บริสุทธิ์ใจที่สุด เพราะได้เองก็รักคุณพ่อ-แม่ มากเท่า ๆ กับที่ได้รับรู้ได้ด้วยว่าท่านก็รักได้มาก เช่นกัน จึงคิดว่าเมื่อได้มีคนพิเศษได้ก็พาไปแนะนำให้ท่านรู้จักคนพิเศษของไต่ด้วยค่ะ ถึงแม้ว่าหาก เวลานั้นเกิดท่านทั้งสองไม่เข้าใจ ไต่ก็พยายามที่จะบอกให้ท่านเข้าใจ อาจจะบอกว่าเป็นเพื่อนที่ดี ที่สุด และก็พยายามทุกวิธีเพื่อให้ท่านยอมรับ แต่ไต่จะไม่ใช้วิธีต่อต้านหรือรุนแรงต่อความรู้สึกท่าน เช่น ไปบีบบังคับให้ท่านต้องยอมรับ อย่างนั้นไต่จะไม่ทำ และไต่ก็คิดสร้างครอบครัวกับลูกแก้ว แต่เป็นครอบครัวที่มีคุณพ่อคุณแม่ แล้วก็มิได้ มีลูกแก้ว แต่คงไม่มีลูกของเรา เพราะไม่เคยคิดว่า ครอบครัวที่สมบูรณ์จะต้องมีเด็กค่ะ” (ไต่)

“คลิกเปิดเผยให้กับครอบครัวรับรู้ค่ะ และคุณแม่ก็สนับสนุนดีค่ะ ส่วนคุณพ่อ เหย ๆ ไม่ สนับสนุน แต่ก็ไม่ได้ห้ามปรามบังคับหรือแสดงความรังเกียจค่ะ และที่เปิดเผยเพราะว่า ไม่ได้ทำ อะไรเป็นที่เสียหายเสียชื่อเสียง คุณแม่ไม่เคยว่าอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่แล้ว คุณแม่ท่านก็ยอมรับด้วย ความบริสุทธิ์ใจ แต่คุณพ่อ คลิกไม่แน่ใจว่าท่านยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือจำยอม ท่านก็รับรู้ และท่านก็ยอมรับเพี้ยด้วย แต่รักไม่เท่าคลิก เวลามีปัญหาขึ้นมา เพี้ยทำร้ายคลิกหรือทำให้คลิกไม่ สุขสบาย ท่านก็ไม่พอใจอยู่แล้ว” (คลิก)

จากกรณีทั้งสองกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่าครอบครัวเกิดการยอมรับและเห็นด้วยทั้งตัวลูกและ คู่รักของลูกด้วย ที่ลูกเป็นรักร่วมเพศ และใช้ชีวิตคู่ จึงไม่ถูกประหัตประคาจากครอบครัวส่งผลให้คู่รัก ร่วมเพศเกิดทัศนคติที่ดีมาต่อครอบครัว

“ที่เปิดเผยให้ครอบครัวรับรู้ แต่พี่ไม่ได้อยู่กับคุณพ่อ ที่อยู่กับคุณแม่และที่สาว มีคู่รักเป็น ผู้หญิง ก็บอกความจริงค่ะ ซึ่งคุณแม่และที่สาวก็ยอมรับ เพราะที่คิดว่าเป็นเรื่องปกติ และรู้สึกว่ สุขสบายที่ได้บอก เมื่อคุณแม่ท่านทราบแล้ว ก็ไม่จำเป็นที่ปิดบังในการคบหากัน การใช้ชีวิตก็ง่ายขึ้น สำหรับเราด้วย ส่วนความคิดที่จะยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือไม่อันนั้นที่ไม่แน่ใจ แต่หากว่า ท่านไม่ยอมรับก็ไม่เป็นไร แล้วก็จะไม่ใช้ความพยายามใด ๆ ทั้งสิ้น คงใช้ชีวิตของที่ไปตามปกติ แบบที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ แต่ก็คาดหวังไว้ว่าสักวันหนึ่งคงจะยอมรับเอง พี่คิดว่าจะสร้างครอบครัว คิดจะมีลูกด้วยกันกับคู่รัก โดยการไปทำกัฟฟี่ที่ต่างประเทศ รวมถึงการจะทะเบียนด้วย ถ้ากฎหมาย ผ่าน และมีการรองรับอย่างถูกต้อง เพราะที่ประเทศไทยยังไม่มีการรองรับให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ก็มิกลุ่มที่เรียกร้องให้รัฐบาลไทยพิจารณา และมีนักศึกษาปริญญาโทด้านกฎหมายก็จัดสัมมนา บ้างนะแต่ก็ยังไม่เป็นรูปธรรม เรื่องเหล่านี้ก็ไม่ได้ปรึกษาคุณแม่และครอบครัวนะจะคุยกันสองคน” (มน)

จากกรณีตัวอย่าง จะเห็นว่าเปิดเผยต่อครอบครัว โดยให้เหตุผลประกอบว่าที่เปิดเผย เพราะความสบายใจและใช้ชีวิตอย่างเปิดเผยกับคู่รัก โดยไม่ต้องปิดบังในการคบหากันในฐานะคู่รัก จึงไม่ถูกประทับตราจากครอบครัวส่งผลให้คู่รักร่วมเพศเกิดทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว

“เปิดเผยให้กับครอบครัวทั้งสองฝ่ายรับรู้ ทางครอบครัวที่ขูดยอมรับได้ คุณแม่พรเสียชีวิตหลายปีแล้ว แต่คุณพ่อพรไม่ยอมรับ แรก ๆ ที่เปิดเผยจะไม่ยอมรับทั้งสอง แต่ปีหลัง ๆ ก็จะพูดกับพรบ้าง แต่ยังไม่ทันถึงยังไม่ยอมรับพี่ขูดเลย ท่านจะไม่พูดด้วย ไม่ให้มาเจอหน้า ไม่ยอมรับร่วมกิจกรรมใด ๆ ด้วยเลย ถ้าหลีกเลี่ยงได้พรก็จะใช้ชีวิตไม่ให้เจอหน้ากัน และพรก็จะพยายามใช้ชีวิตการพูดอธิบายทุกอย่างให้ท่านเข้าใจต่าง ๆ นานา ว่าพรกับพี่ขูดกำลังสร้างครอบครัวกัน และไม่ได้ทำในสิ่งที่ผิด สิ่งที่ทำลงไปทุกอย่างไม่ได้เลวร้าย พี่ขูดเป็นคนดี เป็นคนที่พรเลือกมาเป็นคู่ชีวิต ช่วยกันทำมาหากิน พี่ขูดก็พยายามแสดงทุกอย่างให้คุณพ่อเห็นว่า ชีวิตคู่ของเราทั้งสองกำลังไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ตอนนี้อย่างเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น การขัดขวางตรงจุดนั้นค่อย ๆ ลดลงแต่ไม่ได้ยอมรับนะ ท่านก็พยายามหลีกเลี่ยงตัวท่านเองออกไป ซึ่งตรงจุดนี้พรก็เข้าใจพ่อนะค่ะ แต่คิดว่าชีวิตเป็นของพร พรมีสิทธิ์เลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตัวเอง และรู้จักนิสัยของคุณพ่อตัวเองดีก็คือขนาดไหน แต่ก็เข้าใจท่าน เพราะว่าท่านเป็นคนต่างจังหวัด สิ่งที่ท่านคาดหวัง ก็คือการเห็นพรแต่งงานมีครอบครัวมีลูกเหมือน ๆ กับที่ ๆ น้อย ๆ แต่พรคิดต่างกับท่าน พรอยากมีครอบครัวพ่อแม่ลูกกับพี่ขูด ก็เคยปรึกษากันว่า จะใช้วิธีการทำกิฟท์ แต่เท่าที่ทราบมีหลายคู่ทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จ และก็ใช้เงินมาก แต่พรกับพี่ขูดยังไม่มียังมากขนาดนั้น ถ้ามีความพร้อมเรื่องเงินก็จะทำค่ะ” (พร)

จากกรณีตัวอย่าง จะเห็นว่า คู่รักร่วมเพศหญิงเปิดเผยต่อครอบครัว แต่มีกระบวนการในการเผย ซึ่งในระยะแรกจะถูกคิดร้ายอย่างรุนแรงจากครอบครัว คือ คุณพ่อ และจนถึงทุกวันนี้ก็ยังได้รับการยอมรับในการเลือกใช้ชีวิตคู่ของกลุ่มตัวอย่างนี้ แต่จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีความตั้งใจที่ทำทุกอย่างในทางบวก เพื่อต้องการให้คนในครอบครัวยอมรับในทางเลือกที่ดีตัดสินใจเลือก แต่จะเห็นว่าการประทับตราจากครอบครัว ไม่มีผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักร่วมเพศหญิง

4.4.2 ญาติพี่น้อง

จากการวิจัย พบว่า ญาติพี่น้องรับรู้และยอมรับ และคู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เปิดเผยให้รับรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับของญาติพี่น้อง และหากมีการต่อต้านหรือกดดันก็ไม่ทำให้สัมพันธภาพของคู่รักร่วมเพศหญิงตกต่ำ หรือมีผลทำให้เกิดความขัดแย้งถึงขนาดต้องมีปัญหาต่อกัน ดังข้อมูลจากการศึกษาวิจัยดังนี้

“ ไม่เปิดเผยให้กับเครือข่าย เพื่อน้องรับทราบ และเขาก็ไม่ทราบด้วย แต่คลิก ก็ไม่สนใจว่าเขาจะทราบหรือไม่ และก็ไม่ปรากฏนา ที่จะให้เขารับทราบด้วย ไม่มีความจำเป็นใด ๆ ไม่เกิดความวิตกกังวลเขารับรู้ เพราะคลิก ไม่ได้ทำให้ญาติพี่น้องเดือดร้อนอะไรกับความรัก ของคลิก หากจะมีปัญหาอะไร คลิก ก็แก้ไขด้วยตนเอง ไม่เคยไปขอความช่วยเหลือจากเขา”(คลิก)

จากกลุ่มตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าที่ไม่เปิดเผยเพราะผู้กร่วมเพศไม่ให้ความสำคัญต่อการประทับตราจากญาติพี่น้องจึงไม่ส่งผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่

“ เปิดเผย ให้รับรู้ และเขาก็ยอมรับ ด้วยความที่เราทำให้เขาก่อนข้างเชื่อใจ มั่นใจในความเป็นตัวตนของพี่ และก็ไม่ทำให้เขาต้องมานั่ง ตั้งคำถาม กับสิ่งที่เราเป็นสักเท่าไร”(มน)

“ ญาติที่สนิท ๆ ก็เปิดเผย ให้รับรู้ และเขาก็ยอมรับ ได้มีเวลาได้มักจะร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายน้อย ๆ ก็ไม่เคยมีปัญหาอะไรคะ ได้คิดว่าความรักของได้บริสุทธิ์ ไม่ได้ทำร้ายใครและไม่ได้สร้างสิ่งเลื่อมเสียดูญาติตระกูลของได้ด้วยคะ” (โต)

“กับญาติ ๆ ทางพี่ซวด เปิดเผยให้รับรู้ และต่างก็ ยอมรับได้อย่างจริงใจ แต่เขาก็ จะไม่เข้าใจในบางเรื่องมากกว่า เช่น เรื่องทรัพย์สินสมบัติ เขาก็จะมีพูดกับพี่ซวดว่าต้องตกเป็นของหลาน ๆ ทางพี่ซวด และอาจยอมรับไม่ได้หากว่าเป็นของฝ่ายญาติพี่น้องของพรบ้าง แต่ในทางกลับกันญาติ ๆ ของพร จะไม่ค่อยยอมรับเราสองคน ญาติผู้ใหญ่บางท่านก็จะเฉย ๆ ไม่เห็นด้วยแต่ก็ไม่ต่อต้านหรือขัดขวาง ไม่แสดงความรังเกียจให้เห็น แต่ก็ไม่ได้ทำให้พร เกิดความวิตกกังวลอะไรกับเรื่องตรงนี้”(พร)

จะเห็นได้ว่าผล จากการศึกษาคู่กร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เปิดเผยให้ญาติพี่น้องรับรู้ และเขาก็ยอมรับด้วย จึงไม่ถูกตีตรา มีเพียงส่วนน้อยที่ถูกตีตราจากญาติพี่น้อง แต่ผู้กร่วมเพศหญิงก็ไม่สนใจต่อการตีตรานั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าทัศนคติการประทับตราไม่มีผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ของกร่วมเพศหญิง

4.4.3 เพื่อน

จากการศึกษาพบว่าผู้กร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ถึงแม้จะ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน แต่ก็มีทัศนคติที่ดี และให้เหตุผลประกอบว่าเพื่อนไม่ได้เป็นตัวเอง จึงไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าควร จะคบหรือจะเลิกคบ ดังข้อมูลจากการศึกษาดังนี้

“ด้วยว่า เพื่อน ๆ ของพี่กับของคู่รักที่เป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน จึงได้รับแรงสนับสนุนในเรื่องการใช้ชีวิตคู่อย่างเป็นทางการ เพื่อนที่สนิท ๆ โดยส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนกร่วมเพศ แต่เพื่อนที่เป็น

รักต่างเพศก็มีค่ะ แต่เพื่อนที่เป็นรักร่วมเพศเหมือนกัน จะคุยกันได้หลาย ๆ เรื่องและจะมีความเข้าใจกันมากกว่า สำหรับเพื่อนที่มีสามี เราก็จะคุยกันเกี่ยวกับวิถีชีวิตของแม่บ้านทั่ว ๆ ไป ค่ะ”(มน)

จากกรณีกลุ่มตัวอย่างจะเห็นได้ว่า เปิดเผยกับเพื่อน และได้รับการยอมรับทั้งสนับสนุนด้วย แต่เพราะเป็นกลุ่มรักร่วมเพศด้วยกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน จะเกิดความคิดเห็นที่เหมือนกัน จึงไม่ถูกประทับตรา จึงก่อให้เกิดทัศนคติต่อการประทับตราจากเพื่อนในทางที่ดีระดับกลาง

“เพื่อน ๆ ที่เรียนมหาวิทยาลัยมาด้วยกัน ไม่ยอมรับและก็นำตามความคิดเขาว่า ชีวิตการทำงานกับผู้ชาย เป็นสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว ส่วนเพื่อน ๆ ของลูกแก้ว ที่เป็นผู้ชายจะยอมรับเราสองคนมากกว่าเพื่อนของไต๋ ซึ่งเพื่อนของลูกแก้วกับเพื่อนของไต๋ จะเป็นคนละกลุ่มกันแต่ก็สามารถเข้ากันได้ดี เพื่อนก็มีทั้งที่เป็นรักร่วมเพศ และรักต่างเพศ ความจริงใจในการคบหากัน ก็ไม่มีความแตกต่างกัน ความรู้สึกที่ให้ไป และสิ่งที่ได้มาก็เท่า ๆ กัน”(ไต๋)

“เพื่อนที่เรียนมาด้วยกันก็จะเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกันทั้งสองคน ก็จะไม่ยอมรับเลย ในช่วงแรก ก็จะมีคำถามว่าทำไมถึงเลือกชีวิตแบบนี้ แต่ตอนนี้เพื่อน ๆ ก็เห็นแล้วว่าเราใช้ชีวิตแบบนี้ เราก็มีความสุขดี แต่ถ้าเมื่อไหร่ที่เราทุกข์ เพื่อนก็จะทุกข์ไปกับเราด้วย ซึ่งตรงจุดนั้นก็ทำให้พรพยายามให้เพื่อนเห็นว่า การมีชีวิตแบบไหนก็แล้วแต่ย่อมเกิดความไม่เข้าใจกันได้ทุกเมื่อ รักต่างเพศก็สามารถเกิดทะเลาะเบาะแว้งได้เช่นกัน ทางเลือกในชีวิตรัก ไม่ใช่ตัวกำหนดสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างจะคิดไว้เสมอว่า ความรักต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย”(พร)

“เพื่อน ๆ ไม่เคยสนับสนุน เรื่องระหว่างคลิ๊ก กับเฟ้ย เลย เพราะเพื่อน ๆ รู้ และเห็น เฟ้ยทำร้ายคลิ๊กหลายอย่างและหลายครั้ง แต่ก็ยังคบกับเพื่อนตามปกติ หลีกเลี้ยงที่จะให้เพื่อนรับรู้เรื่องที่ทะเลาะกับเฟ้ย เพราะสุดท้ายคลิ๊กคิดว่าสิ่งที่เราเลือกนั้น คือ สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับคลิ๊กแล้ว”(คลิ๊ก)

จากกรณีกลุ่มตัวอย่างอีกสามกรณี พบว่า เพื่อนไม่ยอมรับ จึงถูกประทับตราจากเพื่อนแต่กลุ่มตัวอย่างก็มีกระบวนการที่จะให้เพื่อนยอมรับ และเพื่อที่จะมีสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนต่อไป ส่วนการตัดสินใจเรื่องการเลือกคู่รัก กลุ่มตัวอย่างก็มีจุดยืนในการตัดสินใจเลือก จากการวิจัยพบว่า การประทับตราจากเพื่อนไม่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักร่วมเพศหญิง และส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อเพื่อน

4.4.4 ผู้บังคับบัญชา

จากการวิจัย พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการติตราจากผู้บังคับบัญชา และ คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เปิดเผยให้รับรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อการยอมรับของผู้บังคับบัญชา ตลอดจนไม่ได้รับแรงกดดันใด ๆ ในหน้าที่การงาน ดังข้อมูลจากการศึกษาวิจัยดังนี้

“เปิดเผยให้รับรู้ค่ะ ถ้ามีโอกาสเจอกับระดับผู้หลักผู้ใหญ่ หรือหัวหน้าของคู่รักที่ เธอก็จะแนะนำให้ผู้บังคับบัญชารู้จักในฐานะ “แฟน” ซึ่งในเวลานั้นแฟนที่เขาก็แสดงความเป็นกันเองมาก ซึ่งจากที่เราเปิดเผย และบุคลิกภาพของแฟนที่จะเหมือนผู้ชายมาก ๆ ก็เลยกลายเป็นธรรมดาสำหรับหัวหน้า ส่วนที่ทำงานของพี่มัน ทุกคนรับทราบหมดว่าพี่มันเป็น “หญิงรักหญิง” และก็ทำงานเกี่ยวกับสื่อประเด็นหญิงรักหญิง ซึ่งเป็นเรื่องที่ปกติธรรมดาเลย” (มน)

จากกรณีตัวอย่าง จะเห็นว่าคู่รักเปิดเผยต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่เคลื่อนไหวเกี่ยวกับประเด็นรักร่วมเพศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในตำแหน่งหน้าที่การงานจึงไม่ถูกประทับตราจากผู้บังคับบัญชา จึงส่งผลให้เกิดทัศนคติต่อการประทับตราจากผู้บังคับบัญชาในทางบวก

“เปิดเผยค่ะ เพื่อนร่วมงาน ได้เขาเลย ๆ นะคะ ต่างกันกับเพื่อนที่มหาวิทยาลัย ก็เคยมีโอกาสแนะนำให้ผู้หลักผู้ใหญ่ที่รู้จัก และผู้บังคับบัญชาได้รู้จักแต่แนะนำในฐานะ “เพื่อน” แต่ถ้าเป็นเพื่อนรุ่นเดียวกัน หรือเพื่อนร่วมงานก็จะแนะนำในฐานะ “แฟน” ซึ่งถูกแก้วก็ หึงพอใจ ต่อสถานการณ์ตรงจุดนั้น และก็สามารเข้ากันได้ดี เคยไปเที่ยวและร่วมงานสังสรรค์ด้วยกัน” (ไต้)

“เพื่อนที่ทำงานจะรู้จัก แต่กับหัวหน้างานยังไม่เคยพาไปแนะนำ แต่ก็เคยเห็นหน้ากันในสถานที่ทำงานไม่มีใครแสดงปฏิกิริยา เพราะพี่รู้สึกว่าโดยส่วนใหญ่เขาก็มีการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ ความคิดคงจะไม่โบราณ เขาก็จะไม่ค่อยยุ่งในเรื่องส่วนตัวของพี่ หัวหน้างานยอมรับการทำงานของพี่ และเขาก็จะชื่นชมว่าทำงานเก่ง ถือว่ายอมรับด้านความสามารถของเรา” (พีวส์)

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกรณี พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงจะแนะนำให้ผู้บังคับบัญชาในฐานะ “เพื่อน” ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้สึกเกรงกลัวต่อการประทับตราจากผู้บังคับบัญชา ที่จะมีผลต่อหน้าที่การงาน ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป ก็มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับผู้บังคับบัญชาระดับสูงเช่นกัน หรือบางคนก็มีธุรกิจส่วนตัว อาจจะด้วยเหตุผลประการนี้ จึงไม่ทำให้คู่รักร่วมเพศถูกประทับตราจากผู้บังคับบัญชา การประทับตราจากผู้บังคับบัญชา น่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักร่วมเพศหญิง กลุ่มตัวอย่างไม่เปิดเผย อาจจะคาดเดาผลกระทบบจากการติตราจากผู้บังคับบัญชา ดังนั้น ทัศนคติต่อการประทับตราจากผู้บังคับบัญชาน่าจะเป็นทางลบ แต่ไม่น่าจะมีผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ของคู่รักร่วมเพศหญิง

4.4.5 สาธารณชน

จากการวิจัย พบว่า คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ เปิดเพศต่อสาธารณะชน ไม่ได้เกิดความรู้สึกผิดในสิ่งที่แสดงออกต่อสังคม แต่สิ่งที่ได้รับจากสังคม คือ การตีตรา ว่าเป็นคนผิดปกติ และ เบี่ยงเบน คู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการตีตราจากสาธารณะชน แต่ไม่รู้สึกว่าจะถูกกดดันต่อความรู้สึกว่าตนเองผิดปกติแต่อย่างใด และสิ่งสำคัญคู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องการยอมรับตนเอง ส่วนสังคมจะยอมรับหรือไม่ เป็นสิ่งที่รองลงมา ดังข้อมูลจากการศึกษาวิจัยดังนี้

“แพรวคิดว่า ทุกคนที่เป็นรักร่วมเพศหญิงเหมือนกับแพรว คือ อยากให้มองคุณค่าของแพรวในด้านความสามารถจะเป็นรักร่วมเพศหรือไม่ได้เป็นก็ไม่ได้แตกต่างกัน การที่เราถูกกดดันจากสังคม เราจึงต้องการที่ยืนอยู่ในสังคมมากกว่าคนทั่วไป และต้องการยืนอย่างสง่าผ่าเผย ได้รับการยอมรับจากสังคม แรงขับจึงมีมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับความกดดันเช่นคนทั่วไป” (แพรว)

“สำหรับพีวส์ คิดว่าเป็นเรื่องของธรรมชาติที่สร้างมาก็คือทางเลือกอย่างหนึ่ง เช่นกันว่าบางคนถนัดชาย บางคนถนัดขวา การที่เราเป็นรักร่วมเพศหญิง จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับความรักและการที่เป็นแบบนี้ ก็สามารถเป็นคนดีของสังคมได้ ไม่แตกต่างอะไร จากกลุ่มอื่น ๆ แต่อย่างใด” (พีวส์)

“ไม่สนใจเลย คลឹก็ถือว่าเขาเป็นคนที่ไม่เปิดกว้างกับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมันก็เป็นเรื่องของเขาคลิก็ไม่ว่า เพราะที่บ้านคลឹก็ทุกอย่างพร้อม ไม่มีความจำเป็นต้องร้องไห้อะ และจะไม่สนใจคำครหาใด ๆ ที่ไม่มีผลกระทบต่อครอบครัวหรือความรัก หากเจอกรณีที่เขาปฏิเสธความเป็นรักร่วมเพศของคลឹก็จะบอกเขาว่าถึงแม้จะเป็นแบบนี้ก็เป็นคนดี ของสังคม ขอให้สังคมมองตัวตนของเราอย่างมองแค่เรื่องรสนิยมทางเพศด้านเดียว และก็ไม่วิตกกังวลต่อการเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงต่อสังคมให้รับรู้ด้วย” (คลឹ)

“สำหรับได้กับลูกแก้ว ไม่เคยถูกมองในลักษณะ ที่รังเกียจ หรือปฏิเสธรณะกะ ซึ่งได้คิดว่าอาจจะเป็นเพราะว่าบุคลิกของได้กับลูกแก้วก็อาจเป็นได้ บางครั้งบุคลิกภาพและการแสดงออกต่อสังคมที่ถูกกาลเทศะและเหมาะสมของตัวเราเองมากกว่า สำหรับได้ หากว่าถูกปฏิเสธและรังเกียจ ได้ก็จะเปลี่ยนสถานที่บริการ และก็ไม่สนใจหรือจะต้องรู้สึกผิดแต่อย่างใด” (ได้)

“การที่เปิดเพศต่อสังคมว่าตัวเองเป็นรักร่วมเพศหญิง ไม่ได้รู้สึกผิดต่อจารีตขนบธรรมเนียมของประเพณีอะไรทั้งนั้น เพราะความรักของแก้วไม่ได้ทำให้ส่วนไหนของใครเดือดร้อน และ

ไม่ได้เป็นการแสดงออกในรูปแบบ หรือเป็นไปตามกระแสแฟชั่นนะ โดยส่วนตัวแล้วไม่เกิดความรู้สึกกังวลกับการถูกรังเกียจจากสังคม” (แก้ว)

“เคยเจอปัญหาครั้งหนึ่ง มีผู้ชายมาขั้วโมโหให้โกรธ ให้หึง เราจะอารมณ์ เกรี้ยวกราดทันที ทำอะไรที่รุนแรงออกไป พวกผู้ชายเหล่านั้น เลยยิ่งตัดสินเราทันทีว่าเราเป็น พวกรักร่วมเพศ ป่าเถื่อน ทั้งที่เขาเป็นต้นเหตุให้เราเป็นแบบนี้ แต่ตอนนี้จะไม่ให้ใครมาว่าเราแบบนี้ได้แล้ว ก็จะสอนให้เขาเห็นว่า แท้จริงแล้วคุณนั่นแหละที่ป่าเถื่อน ไม่ใช่เรา พี่จะคิดได้ว่าเราต้องเคารพตัวเราก่อนเสมอ มิฉะนั้นคนอื่นก็จะไม่เคารพในตัวเรา การปรับตัวเราเองให้อยู่ในสังคมได้ ต้องทำอย่างไร ที่ไม่ทำความเดือดร้อนกับสังคม หรือหนีสังคมโดยการตาย เพราะที่เคยถูกปฏิบัติสร้อย่างร้ายแรงจากสังคม ที่ก็จะเดินถอยออกมาจากจุดนั้นอย่างเจ็บปวด ว่าทำไมต้องทำกับเราแบบนี้ เพราะแค่เหตุผล เราเป็นรักร่วมเพศ โดยเฉพาะคำพูดที่สตรรว่า “เราเป็นทอมป่าเถื่อน” นั่นแหละคือ สิ่งที่ทำให้วิตกเสมอเวลา ที่เจอปัญหา แต่ตอนนี้ไม่ค่อยแคร์ ตัวบุคคลทั่วไปสักเท่าไร จะแคร์สถานที่บางแห่ง ผู้หลักผู้ใหญ่ ที่เคารพมากกว่า” (พุด)

สรุป รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่เปิดเผยต่อสาธารณชน ส่วนสาธารณชนมีการแสดงออกทั้งในทางลบหรือการปฏิเสธ แต่บางส่วนก็ยอมรับได้ อย่างไรก็ตามกลุ่มรักร่วมเพศหญิง ยังไม่มีความเสมอภาคเหมือนสตรีทั่วไป สถานการณ์ปัจจุบันรักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่จะมีความคิดว่าคนได้รับความเห็นใจจากสังคมมากขึ้นแล้วนั่นเอง

4.5 การรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

4.5.1. การรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)

จากการศึกษา จะพบว่า ในภาพรวมแล้วจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คน มี Self-Esteem ในระดับสูง กลุ่มที่ 1 จะรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในระดับสูงมากและค่อนข้างรุนแรง กล่าวคือ จะไม่สนใจกับสิ่งรอบตัวเลยแม้กระทั่งบุคคลในครอบครัว ส่วนกลุ่มที่ 2 จะเป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังสร้างครอบครัวรักร่วมเพศหญิงในกลุ่มนี้ การรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงเช่นกัน โดยเฉพาะด้านความสามารถและการยอมรับในหน้าที่การงาน กลุ่มที่ 3 จะเห็นคุณค่าในตนเอง และเป็นกลุ่มที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน

รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีความมั่นใจ และกล้าที่จะ เปิดเผยตัวเองออกมา และไม่มีความวิตกกังวล โดยได้รับการยอมรับจากคนใกล้ชิดและคนในครอบครัว ได้รับการยอมรับจากคนในองค์กร มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ที่สำคัญรักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีความเคารพตนเอง

ยอมรับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองว่า ไม่ได้ทำให้ครอบครัวอับอาย หรือผิดหวังในความเป็นตัวตน

จากการที่ได้วิเคราะห์จากพฤติกรรมของคู่รักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่มีความคิดในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติต่อการประทับริษัทยาและการสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่แล้ว สรุปได้ว่าทุกคนจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงมาก และยิ่งอายุมาก ความรู้สึกคุณค่าในตนเองจะสูงตามไปด้วย ถึงแม้ว่าคู่รักร่วมเพศหญิงอาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเต็มที่ก็ตาม ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าบุคคลนั้นอยู่ในสถานภาพที่สังคมยอมรับหรือไม่ หากตนเองรู้สึกมีคุณค่าในตนเองก็สามารถอยู่ร่วมกับคู่รักของตนได้อย่างมีสัมพันธภาพในการใช้ชีวิตคู่ได้อย่างดี ดังข้อมูลที่น่าสนใจต่อไปนี้

“คลีกรู้สึกพึงพอใจ ในบุคลิกของตัวเองไม่คิดเปลี่ยนแปลงหรือทำศัลยกรรมเปลี่ยนแปลงใด ๆ ถึงคลีกรจะมีสรีระร่างกายเป็นผู้หญิง แต่คลีกรู้สึกว่าในเรื่องความสามารถเท่าเทียมกันมีสมองให้ได้ใช้ความคิด ไม่มีอะไรมาจำกัดความรู้ความสามารถของเราได้ ตัวเรานั้นที่ที่จะทำให้ทุกอย่างดีหรือไม่ดี ตัวเราเองต้องเป็นแรงบันดาลใจให้ตัวเองให้ได้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งก็รวมไปถึงเรื่องของความรัก คลีกรู้สึกไม่ได้จำกัดว่าตัวเองเป็นอะไร เพียงแต่ว่าคลีกรักผู้หญิง และไม่ได้รู้สึกว่าผิดต่อจารีตชนบธรรมเนียมอะไรทั้งนั้น และคลีกรู้สึกว่าคลีกรู้สึกว่าหากจำเป็นต้องเปิดเผยตัวตนว่าเป็นรักร่วมเพศ เพราะทุกวันนี้คลีกรู้สึกเปิดเผยอยู่แล้ว” (คลีกร)

“พอใจในบุคลิกภาพของตัวเอง หากสามารถเปลี่ยนแปลงสรีระบางส่วนได้ ก็คงจะเอาหน้าอกออก แต่ถึงจะเปลี่ยนไปคำนำหน้านามก็ยังคงเป็นนางสาว...เหมือนเดิม ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ จึงไม่คิดจะทำ ส่วนมุมมองในเรื่องของความรักที่เป็นอยู่ แอ้มไม่คิดว่าผิดต่อจารีตประเพณีตรงไหน จารีตประเพณีที่ควรที่จะเปลี่ยนไม่เข้าใจเหมือนกัน ว่าทำไมสังคมจึงมองความรักแบบรักร่วมเพศรุนแรง”(แอ้ม)

“คิดว่าในเรื่องของความสามารถ ในแต่ละคนก็จะมีความสามารถแตกต่างกัน แต่ทุกอย่างที่เกิดขึ้นได้เสมอหากคนนั้นมี 1. พรสวรรค์ 2. การแสวง 3. การลงมือปฏิบัติ ส่วนปัญหาสำหรับฟิวส์ทุกอย่างที่เกิดขึ้นปรึกษาคณะรอบข้างที่เกี่ยวข้อง สุดท้ายก็ตัดสินใจด้วยตัวเอง รับผิดชอบด้วยตัวเอง และสิ่งที่ตามมา ฟิวส์ก็ยอมรับได้กับสิ่งที่เกิดขึ้น สำหรับคุณพ่อและคุณแม่ ท่านบริสุทธิ์ใจมาก ๆ ในการเปิดใจยอมรับฟิวส์กับปุ่น ซึ่งตรงจุดนี้ก็ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับฟิวส์กับปุ่น หากท่านจะปฏิเสธ เราทั้งสองก็สามารถรักกันได้ตลอดไป” (ฟิวส์)

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสามกรณี แสดงให้เห็นว่าคู่รักร่วมเพศหญิงมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองในด้านบุคลิกภาพและเป็นผู้ที่มีความสามารถ

“คิดว่าจะอยู่กับคู่รักของเราตลอดไป แต่ถ้าวันนั้นไม่มีใครเลยจริง ๆ ก็สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง ความรักของไต้ไม่ถูกต้องตามจารีตประเพณี หรือขนบธรรมเนียมประเพณีไทยก็จริง แต่ไม่รู้สึกรู้ว่าไต้ทำผิด เพราะ ไม่มีใครมาเค็ดรื้อนกับการที่ไต้เลือกรักผู้หญิงด้วยกัน ผู้หญิงที่แต่งงานมีสามีแล้ว แต่เปลี่ยนรสนิยมมาชู้หลายคนสี น่าละอายและผิดต่อศีลธรรมอันดีงาม” (ไต้)

“พอใจในความเป็นตัวตนของตัวเองปกติธรรมดา แต่ก็รู้สึกว่ปัจจุบันตัวเองอ้วนไป แต่จะให้คิดศัลยกรรมเปลี่ยนแปลง ส่วนที่หน้าอกโตหรือก้นใหญ่คงไม่ทำแน่นอน สำหรับเรื่องความรักก็จะคิดว่ามีข้อดี ข้อเสียอย่างไรบ้างระหว่างการที่เราร่วมเพศ กับคู่ที่เป็นรักต่างเพศ สิ่งที่แพรวเห็นได้ชัดเจนที่สุดก็น่าจะมีแค่เรื่องเดียว คือ การที่คู่ของแพรวไม่มีโอกาสได้จัดพิธีแต่งงานและจดทะเบียนสมรสได้ตามกฎหมายแก่กันเอง สำหรับแพรวมันไม่ใช่เหตุผลที่จะมากำหนดให้แพรวเลิกรักผู้หญิงได้เลย เพราะจริง ๆ แล้ว แพรวไม่ได้รู้สึกว่แพรวทำผิดต่อจารีตประเพณีขนบธรรมเนียมไทย เพราะคิดว่มันเป็นเรื่องของหัวใจบังคับกันไม่ได้ มันคือรสนิยมในเรื่องของความรัก” (แพรว)

“คิดว่าต้องรู้ตัวเองแล้วว่าชอบอะไร ทำอะไรแล้วมันคือความสุขความสบายใจ บุคลิกภาพที่แสดงออกของตัวเองก็จะตัดผมสั้น ๆ เป็นความรู้สึกชอบและอยากทำสบาย ๆ เพราะไว้ยาวแล้วร้อน และก็พึงพอใจในบุคลิกภาพของเราที่เป็นอยู่แบบนี้ ไม่ได้ลำบากใคร ไม่คิดไปศัลยกรรมตกแต่งส่วนใด ๆ ของร่างกาย ในการแสดงตัวตนของแก้วคือสังคมถึงจะถูกต่อต้าน แต่แก้วก็ไม่สนใจ ไม่ใส่ใจอะไรมากมาย ทำหน้าที่ของแก้วให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้” (แก้ว)

“คิดว่าตอนนี้ พรมีความสุขดีกับสิ่งที่ตนเองเป็นอยู่ และ ไม่ได้รู้สึกผิดต่อจารีตประเพณีของสังคม ไม่ได้ทำให้สังคมเค็ดรื้อนหรือเลวร้ายลง ไม่ได้ทำให้ผู้คนรอบข้างเค็ดรื้อน ไม่ได้ไปทำร้ายร่างกาย-จิตใจใคร และคิดว่การเป็นรักร่วมเพศหรือรักต่างเพศกับความสามารถ พรว่าไม่เกี่ยวกับ แต่คิดว่าผู้ที่มีความสามารถมาจกหลาย ๆ อย่างรวมกัน โดยเฉพาะเรื่องความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้ายอมรับ และกล้าที่จะเปิดเผย พร้อมที่จะรับรู้ มันก็สามารถสร้างความฝันให้เป็นความจริงได้ สำหรับพรยอมรับว่ยังไม่กล้า ยังอยากที่จะอยู่ในสังคมของตัวเอง พึงพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่แล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามา สิ่งแรก พรจะตัดสินใจด้วยตัวเองเสมอ พรไม่เคยถูกปฏิเสธ เพราะพรเป็นรักร่วมเพศจากสังคมนะ และพรก็ไม่วิตกกังวลอะไร หากจำเป็นต้องเปิดเผยตัวตน ที่แท้จริงคือสังคม” (พร)

“เคยไม่มั่นใจว่เราร่วมเพศหรือเปล่า ตอนแรก ๆ ก็คิดว่าตัวเองป่วยทางจิต อย่างที่ใคร ๆ ว่า เคยไปพบจิตแพทย์นะ และก็ได้รับคำตอบว่ ไม่ใช่ผู้ป่วยทางจิต ก็เกิดความสบายใจอีกอย่างการที่เราใส่กระโปรง แล้วเดินขาต่าง ๆ เดินสวย ๆ แบบเพื่อนผู้หญิงคนอื่น ๆ ไม่เป็น ก็

รู้สึกไม่สะดวกสบายอย่างที่เราน่าจะเป็น มีความพยายามมาก ๆ ที่จะรัดหน้าอกให้แบนที่สุดเท่าที่จะอดทนทำได้ วิตกไปหมด สุดท้ายเรารู้ว่าไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง ก็จะปล่อยให้เป็นธรรมชาติ ไม่ใส่ใจกับสรีระที่เป็นผู้หญิง ทำงานตามปกติ ใช้ชีวิตปกติ ปฏิบัติตัวเองตามกฎหมาย แต่ไม่อยู่ในกรอบของสังคม คิดว่าเรามีสิทธิ์ ที่จะเลือกแห่ง ความรัก หรือทางเลือกในการใช้ชีวิต แตกต่างจากสังคมที่ไม่เป็นไร แล้วจะบอกกับน้อง ๆ เสมอว่า อยากเป็นอะไรก็เป็นเถอะหากมันคือตัวคนที่แท้จริงของเราแต่อย่าหลอกตัวเอง และต้องรู้จักตัวเองให้ดีที่สุด บางครั้งตัวเองก็ไม่เข้าใจสังคมนะว่าจะแบ่งช่องว่างตรงนี้ไว้ทำไม ถัดกันไปทำไม เช่น กรณีสถาบันการศึกษาราชภัฏ ไม่ยอมรับครูที่เป็นรักร่วมเพศ ครูคนนั้นเขาพิสูจน์แล้วหรือ ว่าเป็นครูที่ดีให้กับนักศึกษาไม่ได้ ทุกคนดี-เลวไม่เท่ากัน ไม่ใช่หญิงดีกว่าชาย หรือชายดีกว่าหญิง หรือรักต่างประเทศดีกว่ารักร่วมเพศ เอาอะไรมาเป็นบรรทัดฐาน” (พุด)

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งห้ากรณี แสดงให้เห็นว่าคู่รักร่วมเพศหญิง มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ในการรู้จักตนเอง เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในการเลือกและไม่รู้สึกว่าคุณเองกระทำผิด และเป็นผู้ที่ยอมรับในความเป็นตัวตนของตัวเองว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถสูง

“พึงพอใจตัวตน ที่แท้จริงของทีไปแบบนี้ สุขสบาย ๆ ไม่อึดอัด และไม่คิดเปลี่ยนแปลงอะไร ในความเป็นตัวเอง ที่จะไม่รู้สึกผิดต่อจารีตประเพณี แต่กลับรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างทางเลือกให้กับตัวเองและคนอื่น ในการเลือกใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามที่ตนเองปรารถนา คิดว่าวิถีชีวิตและความรักของคนต่างกัน การรู้จักตัวเอง การทำความเข้าใจกับตัวเองเป็นสิ่งสำคัญ คนเราทุกคนมีทั้งสมหวังและผิดหวัง เพียงแค่ทำใจยอมรับให้ได้ว่า การที่เราเป็นรักร่วมเพศ มีโอกาสเจอความผิดหวังมากกว่า แต่ก็อยากให้คิดและมองว่าไม่ได้เป็นอย่างนั้นเสมอไป คิดว่าสังคมและสิ่งแวดล้อม อาจจะมีส่วนทำให้สัมพันธภาพของความรักไม่เข้มแข็ง เหมือนคู่รักหญิงชาย ที่ได้รับแรงสนับสนุนเห็นดีเห็นงามจากสังคมมากกว่าเรา เมื่อคู่รักร่วมเพศตัดสินใจเลือกรูปแบบความรักแบบนี้แล้ว ก็ต้องเข้าใจในระดับหนึ่งแล้วว่าสังคมนี้เป็นอย่างไร ต้องเข้มแข็งมากกว่าทั่ว ๆ ไป และคิดว่าต้องเฝ้าใจจับจากสังคมก่อนแล้ว” (มน)

“รู้จักความรักและรู้ว่าเป็นรักร่วมเพศตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงปัจจุบัน ก็รู้ว่ากำลังทำอะไร ไม่รู้สึกผิดต่อจารีตและขนบธรรมเนียมประเพณีแต่อย่างใด เพราะว่าไม่มีใครเคียดรื้อกับความรักของเรา และก็ไม่ได้เข้าใจว่าทำไมต้องมีการยึดติดกับสิ่งเหล่านั้นด้วย สำหรับความรัก มันเรื่องของหัวใจ แต่ก็พยายามคิดว่าคงเหมือนกับกฎหมาย มีไว้เพื่อเป็นแนวในการที่จะให้คนจำนวนมากทำตาม แต่ก็มีคนจำนวนหนึ่งที่ไม่อยู่ในกฎและหาทางออกให้กับตัวเอง ตรงนี้หรือเปล่าที่เรียกว่าผิดกฎ ที่ก็เป็นคน สุขสบาย ๆ ง่าย ๆ พอใจในบุคลิกภาพของตัวเอง ไม่คิดจะทำการเปลี่ยนแปลงหรือทำ

คล้ายกรรมให้เกิดความสวยงามเพื่อใคร ส่วนปัญหาต่าง ๆ ที่เจอ ก็จะจัดการกับมันด้วยตนเองเสมอ หากพิจารณาแล้วไม่สามารถแก้ไขได้ ก็ปรึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง เมื่อนึกถึงคูรักและครอบครัว ก็จะช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างดีขึ้น” (จัน)

จากการศึกษา การรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง Self-Esteem ของรักกร่วมเพศหญิง จากการสัมภาษณ์ พบว่า คูรักร่วมเพศทุกคนสร้างตนเองให้มีคุณค่าอยู่เสมอ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองเสมอ และบางคนจะมองปัญหาต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องเล็กน้อยเสมอ และต่างก็มีจุดยืนของตัวเอง ทุกคนมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูง ซึ่งอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยให้สัมพันธ์ภาพของคูรัก มีสัมพันธ์ภาพที่ดี

4.6 การทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษา ทิศนคติต่อการประทุบตรา และการสนับสนุนทางสังคมที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักกร่วมเพศหญิงในกรุงเทพมหานคร และตั้งสมมติฐานในการศึกษาทั้งหมด 3 ข้อ

1. ทิศนคติต่อการประทุบตราทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อสัมพันธ์ภาพ ในการใช้ชีวิตคู่ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คูรักร่วมเพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้รับการประทุบตราจากสังคมมากนัก กลุ่มที่ได้รับการประทุบตรารุนแรงจะไม่สนใจสังคม ถ้าการประทุบตราไม่รุนแรงก็สามารถยอมรับได้ ในภาพรวมสังคมทุกกลุ่มยอมรับคูรักร่วมเพศหญิงได้มากขึ้นและไม่มีการประทุบตราที่รุนแรง จึงส่งผลให้ไม่มีทัศนคติใด ๆ ต่อการประทุบตราทางสังคมและมีแนวโน้มส่งผลในเชิงบวกต่อสัมพันธ์ภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักกร่วมเพศหญิง กล่าวคือ เมื่อคูรักร่วมเพศหญิงยังมีความเข้าใจปฏิกิริยาของสังคมมากเท่าไร ก็ยังจะมีความเข้าใจและมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อคูรักของตนมากด้วย

2. การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อสัมพันธ์ภาพในการใช้ชีวิตคู่ ผลการวิเคราะห์ การสนับสนุนทางสังคม พบว่า คูรักร่วมเพศหญิงได้รับการสนับสนุนทางสังคมที่ดี โดยเฉพาะสังคมครอบครัว และผู้บังคับบัญชาสนับสนุนในตำแหน่งหน้าที่การงานและยอมรับในความสามารถของรักกร่วมเพศหญิง จึงส่งผลในเชิงบวกต่อสัมพันธ์ภาพในการใช้ชีวิตคู่ของรักกร่วมเพศหญิง